

Veto zette de stoelen op tafel na het één-meifest, pagina's 5 tot en met 8.

(foto Karel De Weerd)

Stemrecht voor hogescholen binnen Loko Ikke ook!

Op de Open Algemene Vergadering (OAV) van de Leuvense Overkoepelende Kringorganisatie (Loko) viel vorige dinsdag een historische beslissing. De studentenvertegenwoordiging van Groep T en van de Katholieke Hogeschool Leuven — een koepel van zes 'departementen' of voormalige zelfstandige hogescholen — vroegen en kregen stemrecht binnen Sportraad (Spora), Kultuurraad (Kura) en Sociale Raad (Sora). Aangezien Kringraad zich voornamelijk bezighoudt met onderwijsmaterie die aan de universiteit gebonden is, zagen de hogescholen zelf het nut niet in van stemrecht in die raad. Toch is het minder evident dan het lijkt dat aan de hogescholen in de andere raden wel stemrecht werd verleend.

Het is allerminst duidelijk — bijvoorbeeld in Sora — voor welke materies de hogescholen al dan niet bevoegd zijn. In principe mogen zij niet mee beslissen over die zaken die het strikte beleid binnen de KU Leuven aangaan. Kwesties die de student in het algemeen aanbelangen en vaak ook het territorium van het Leuvense overschrijden, kunnen voortaan wel samen aangepakt worden. Daarnaast zullen de hogescholen zich ook buiten materies moeten houden die in verband staan met de Vereniging van Vlaamse Studenten (VVS), het overkoepelend overlegorgaan van de studenten. In VVS hebben zij immers al rechtstreeks een stem in de discussies. De hogescholen hebben er dan ook geen problemen mee de KU Leuven-studenten hun eigen VVS-standpunten te laten bepalen.

Schootje

Statutair gezien betekent dit alles dat een hogeschoolstudent tot nader order geen voorzitter kan worden van Sora, aangezien die ook ondervoorzitter van de Raad voor Studentenvoorzieningen is. Toch zal er naar gestreefd worden de hogeschoolvertegenwoordiging zo volwaardig mogelijk te integreren in de schoot van Loko. De afgevaardigden van beide hogescholen — Groep T en KHL — zullen behandeld worden als kringen, wat betekent dat zij, indien ze meer dan duizend studenten vertegenwoordigen, net als de grote kringen twee stemmen krijgen. Dat geldt dus ook voor het Leuvense Netwerk Sociale Voorzieningen (Lens), min of meer de Sociale Raad van de studenten bin-

nen de KHL. Lens is samengesteld uit studenten van de zes hogescholen die zich onder de koepel van KHL hebben verenigd: de Regaschool, het Sint-Elisabethinstituut voor Verpleegkunde, het Hoger Instituut Heilig Hart, het Pedagogisch Hoger Onderwijs Heilig Hart, de Sociale Hogeschool in Heverlee en het Katholiek Pedagogisch Hoger Onderwijs Diest-Tienen. Die studenten wensen zich echter nadrukkelijk als één groep te profileren en zullen bijgevolg ook maar één vertegenwoordiging naar de raden sturen.

Prijskaart

De toetreding van hogeschoolstudenten tot Loko is een logisch gevolg van de feitelijke situatie. Tevoren waren de vertegenwoordigers al aanwezig op de vergaderingen van de raden, zij het zonder stemrecht. Bovendien sloten de hogescholen een raamkoord met de KU Leuven voor het gebruik van de studentenvoorzieningen. Sinds 1994 krijgen de hogescholen een sociale toelage van driehonderd frank per studerende hoofd.

Om dat geld te beheren, richtte bijvoorbeeld Groep T zijn eigen Raad voor Studentenvoorzieningen op: Inter S. Liever dan eigen sociale voorzieningen uit te bouwen, wat zou leiden tot twee parallelle en peperdure netwerken, koos men er uiteindelijk toch voor de infrastructuur van de KU Leuven gebruiken zoals tevoren eigenlijk ook al gebeurde.

Daar hing echter wel een prijskaartje aan vast en in overeenstemming met het raamkoord met de Raad voor Studentenvoorzieningen (RVS) van de KU Leuven werd 8,3 miljoen

overgemaakt aan RvS. Het is vooral over de precieze besteding van het RvS-geld dat de hogeschoolstudenten medezeggenschap opeisen via een delegatie in Loko. Een probleem zou nog kunnen zijn dat de kaderovereenkomst tussen de KU Leuven en de hogescholen elk jaar kan worden opgezegd. Zoals de zaken nu staan, lijkt het echter uitgesloten dat zoiets in de nabije toekomst gebeurt.

De bezwaren tegen stemrecht voor vervolg op pag. 9

BINNENIN

Bestialiteiten 9

Wat houdt een mens nog overreid in deze barde tijden? Seks en kultuur natuurlijk.

Eddy 3

Ons veramerikaniseerde individualistische consumptiemaatschappijmodel van neo-liberaal materialistisch bourgeoisie-marktkapitalisme is niet goed, maar wel slecht. Dat hoort de modale Vetolezer al lang te weten. Eddy de psycholoog vertelt nu ook eens wat.

Anarchy in the Lido 9

Al wie in '77 al eens een veiligheidsspel door z'n kaak in plaats van door z'n luier haalde, hoort deze week thuis in de Lido. Tussen twee wereldverbeteringen door komt de legendarische en milieubewuste anarchopunkformatie Conflict uit Engeland daar eens stevig op gitaren rammelen. Het voorprogramma wordt verzorgd door Marco Borsato van de tv, tenzij het Bad Influence uit Antwerpen wordt.

Eerste ronde rektorverkiezingen achter de rug Collen eruit, Debrock trekt zich terug

Vorige week donderdag werden de stemmen voor de eerste ronde van de rektorverkiezingen geteld. Diezelfde dag werd bekend gemaakt dat de professoren Mark Debrock, André Oosterlinck en Emiel Lamberts doorgaan naar de tweede ronde. Desiré Collen kan zich opnieuw full-time met zijn laboratorium bezighouden. Debrock liet echter vrijdagochtend weten dat hij uit het strijdperk stapt. Aangezien die beslissing wellicht ten goede komt van Emiel Lamberts — beide kandidaten komen uit de fakulteit Letteren — kan het toch nog spannend worden. André Oosterlinck blijft niet-temin de grote favoriet.

Aangezien er vier kandidaten waren, dienden de stemgerechtigden hun voorkeur kenbaar te maken door het geven van "maksimaal twee waarderingscijfers" — 2 of 1 — geven. Het verkiezingsreglement bepaalt tevens dat een kandidaat in de eerste ronde enkel kan winnen als een absolute meerderheid van het aantal kiesgerechtigden aan hem het hoogste waarderingscijfer geeft. Dat dat zou gebeuren was echter heel onwaarschijnlijk. Daarom werd vooral uitgekeken naar de afvallers. Indien niemand een absolute meerderheid haalde, zouden in elk geval de twee kandidaten met de hoogste totaal-scores naar de tweede ronde gaan. Het reglement bepaalt echter dat een derde kandidaat ook nog kan verdergaan wanneer de som van zijn waarderingscijfers plus die van de kandidaten die achter hem eindigden meer bedraagt dan de score van de nummer één.

Aftocht

Dat maakte dat naast de top twee André Oosterlinck en Emiel Lamberts (met scores van respectievelijk 924 en 822) ook Mark Debrock (770) in de running kon blijven. Desiré Collen eindigde als laatste met een score van 484. Vrijdagochtend maakte Debrock echter bekend dat hij zich terugtrekt. Omdat er twee kandidaten uit dezelfde fakulteit overbleven, was die beslissing niet helemaal onverwacht. Professor Lamberts: "Toen we ons kandidaat stelden, hebben Mark Debrock en ik in onderling overleg beslist dat we naast elkaar opkwamen. We spraken af dat als één van ons beiden de eerste ronde niet zou overleven, hij de andere kandidaat van Letteren zou steunen. In die omstandigheden was het moeilijker om samen verder te gaan in een tweede ronde, vermits we hetzelfde doel hebben. Mark heeft dus de moedige beslissing genomen om zijn kandidatuur in te trekken."

Is de keuze van professor Debrock echter niet overhaast? De kans dat André Oosterlinck in een tweede ronde met drie kandidaten een absolute meerderheid zou halen, leek namelijk nogal klein. De score van Debrock lag bovendien niet zoveel lager dan die van de eerste twee gerangschikten. Professor Debrock: "Vanuit een analyse van de cijfers heb ik besloten om mij terug te trekken." Gaat hij de andere kandidaat uit Letteren steunen? Debrock: "Ik vind het nogal onkies om

te zeggen dat ik één bepaalde kandidaat ga steunen. Er zijn inderdaad parallellismen tussen mijn programma en dat van Lamberts, maar die zijn er ook wel met dat van Oosterlinck. Er is in de eerste ronde wel een signaal gegeven: 52 procent van de kiezers heeft gestemd voor het universitas-idee."

Ook professor Lamberts deelt die mening: "Mark Debrock en ikzelf zijn tevreden over gezamenlijke score die toch meer dan vijftig procent is met een min of meer gelijkwaardig programma. Dat betekent toch dat een groot deel van de universiteit achter de hoofdlijnen van onze programma's staat."

Kleurloos

Voor de studentenbeweging is het feit dat Desiré Collen niet doorgaat naar de volgende ronde in elk geval wel een opluchting. Collen, die vooral een grote naam heeft als onderzoeker, wilde de KU Leuven een belangrijker plaats geven op de kaart van het researchlandschap. Zijn standpunt dat dit alleen mogelijk zal zijn door het aantal studenten drastisch te verminderen, heeft velen wellicht even doen slikken.

De studenten hadden om meer slagkracht te krijgen op voorhand afgesproken en bloc te stemmen. Aangezien zij ongeveer tien procent van de stemgerechtigden uitmaken, lijkt het weinig waarschijnlijk dat hun stemmen naar Collen gingen. Nu blijkt echter ook dat de geneeskunde-professor zelfs van zijn collega's (die de meeste stemkracht hebben) niet veel steun kreeg. Waarvoor dat precies ligt, is niet duidelijk. Zijn standpunt over toelatingsbeleid en zijn visie op het rektorschap als een part-time-functie waren in elk geval onorthodoxer dan de uitspraken van de andere kandidaten. In een eerste reactie stelde Collen dat hij betreurt dat men niet kiest voor een competitieve universiteit: "Men heeft voor mediokriteit eerder dan kwaliteit gekozen. Een rektor als kleurloze compromissfiguur interesseert me echt niet. Als je eksplisiete standpunten durft in te nemen, dan rijd je natuurlijk tegen de kar van anderen en dan verlies je stemmen."

Professor Oosterlinck, die het best uit de eerste ronde kwam, is niet echt verbaasd over het uitvalten van Collen: "Dat lag inderdaad in de lijn der verwachtingen." Voelt Oosterlinck zichzelf favoriet nu hij in pole

vervolg op pag. 3

GROEP T INGENIEURS MET VISIE
INDUSTRIËLE HOGESCHOOL LEUVEN

Campus Blauwput • Vuurkruisenlaan 4 • 3000 Leuven • Telefoon 016 230850 • Telefax 016 228343

Alle lezersreacties kunnen bezorgd worden op het redaktiesekretariaat van de 's Meiersstraat 5, 3000 Leuven.

De brieven moeten betrekking hebben op in Veto behandelde onderwerpen op Leuvense (studenten)aktualiteit. Anonieme brieven komen nooit in aanmerking: de schrijver moet steeds naam, studiejaar en adres bekendmaken. Slechts uitzonderlijk, en na uitdrukkelijk en gemotiveerd verzoek, kunnen ze weggeleten worden in Veto.

Brieven die langer zijn dan 35 regels van 68 aanslagen (spaties inbegrepen, wat overeen komt met ±1,5 getikte bladzijde met dubbele interlinie) worden in principe ingekort. De redactie behoudt zich het recht voor brieven niet te plaatsen.

Rektor "ontsteld" over uitlatingen van twee studenten

Studenten: horen en zien, maar vooral zwijgen

De studenten zijn er nog maar eens in geslaagd om op de lange tenen van de rektor te trappen. An Joly en Tijn Vanbrabant, twee studenten van de KU Leuven, hebben de euvle moed gehad om in een krant een aantal standpunten te verkondigen. Het door Dillemans gewraakte artikel verscheen in Het Nieuwsblad van 20 april onder de welluidende titel "Rektor laat studenten koud". Kern van de zaak is blijkaar dat dit "erg schadelijk is voor de universitaire gemeenschap waar u op dit ogenblik toe behoort".

An Joly, een studente pedagogie, verwoordt in het voornoemde artikel haar voorkeur voor een hervorming van het "eksamenstelsel zoals in Gent": "Ik heb liever examens na Kerstmis (...) zodat je weet waar je aan toe bent". Tijn Vanbrabant stelt in datzelfde artikel dat "we evolueren naar een dualisering in de maatschappij" en vindt dat die evolutie gesteund wordt door de Leuvense universiteit: "Kijk maar naar de daling van het aantal beursstudenten en de vlucht van minder begoede studenten naar Gent. Leuven wordt een elite-unief, één naar Amerikaans model."

Prompt kregen beide studenten elk een brief in hun bus. Van Brabant werd daarin verweten dat zijn verklaringen "onjuist" en "erg schadelijk zijn voor de universitaire gemeenschap waar u op dit ogenblik toe behoort". Joly wordt aangeraden haar standpunten te ventileren "via de geëigende kanalen, als die er al zijn".

Matje

De rektor is door dit artikel blijkaar zo gebeten dat hij het nodig vindt om Tijn Vanbrabant — tevens voorzitter van Sociale Raad (en daar knelt waarschijnlijk het schoentje) — bij zich op het matje te roepen.

Openheid voor andere standpunten dan de zijne binnen de universiteit is trouwens niet zozeer het probleem van de rektor. Wanneer die standpunten echter ook naar buiten worden uitgedragen, ligt dat al een stuk moeilijker. Dat geldt vooral als zo'n standpunt ingaat tegen de beslissingen van beleidsorganen van de KU Leuven. Het is in die zin niet de eerste maal dat de rektor "met bittere gevoelens zit" ten aanzien van (het wereldkundig maken van) studentenstandpunten, en pogingen ondernemt tot beïnvloeding. Joly's voorkeur voor een examenstelsel à la Gent wordt trouwens gedeeld door Dillemans, maar is voorsnog niet aanvaard, ondermeer door de tegenstand van de studentenvertegenwoordigers. Wellicht is dit wel het sluitstuk in een lange rij grote en kleine conflicten tussen de huidige rektor en de studenten. Volgend jaar is Dillemans immers rektor-af.

Dat Dillemans zich zo opwindt over een banaliteit, heeft ongetwijfeld ook te maken met zijn bijzondere gevoeligheid voor materies die de konkurentie tussen twee universiteiten, in casu Gent en Leuven, aangaan. Tussen beide instellingen speelt zich immers een bikkelharde strijd af om studenten. Inschrijvingscijfers wezen uit dat de studentenbevolking aan de Gentse universiteit tot voor kort relatief sterker steeg dan die aan de Leuvense unief.

Uitster vervelend dus voor de Leuvense rektor. Binnen de universitaire

Statuten juridisch nog niet in orde Kultuurraad en Stuc voortaan op gescheiden wegen

In het Stuc werd er allang om gesmeekt en gebeden en nu is het eindelijk zover: de Kultuurraad van de Leuvense studenten (Kura) en het Stuc gaan apart verder, ... om uiteindelijk terug samen te komen. Eigenlijk werd de bestaande situatie gewoon in nieuwe statuten gegoten. Voor de buitenstaander zal er weinig veranderen want Kura en Stuc blijven 'bevoorrechte partners' in hetzelfde huis.

Toch bleek het dringend nodig dat de verbinding Kura-Stuc werd herbekeken. Kura zelf wil zich in de toekomst immers meer gaan concentreren op de specifieke studentenwerking, los van het Stuc. Die eigen dynamiek kwam dit jaar al voorzichtig aan de oppervlakte met de hoopvol gestarte 100-frankdagen. Belangrijk daarbij was dat cultuur iets breder werd geïnterpreteerd dan in de Van Evenstraat gebruikelijk is. Ook met Ithaka bevees Kura een onafhankelijke koers te willen varen.

Maar de raad mag zich niet beperken tot enkele manifestaties en zou ook in cultuurpolitieke debatten de stem van de student moeten vertolken zoals in de kwestie van een uitblijvende afdoende infrastructuur voor ontspanning en cultuur. Voorlopig weet Kura zelf nog niet goed waar het heen wil. Het Stuc nam in gewijzigde vorm de statuten en structuur van Kura over, die nu voor zichzelf een nieuw kader moet scheppen.

De scheiding van Kura en Stuc is toch vooral in het belang van die laatste. Tot nu toe bestond de beheerraad van het Stuc voor de helft uit studenten. Die grote en elk jaar wisselende studentenvertegenwoordiging is, naar eigen zeggen, niet altijd stimulerend voor de Stuc-werking. Aangezien in cultuurpolitiek een lange-termijnvisie noodzakelijk is en er met vierjarenplannen gewerkt wordt, heeft

het Stuc — sinds enige tijd erkend als kunstencentrum — nood aan een sterkere beheerraad, die in staat is de nodige middelen bij de overheid los te weken.

Veto

Volgens de nieuwe statuten zou de inbreng van de studenten in het beleidsorgaan van het Stuc dan ook beperkt blijven tot een derde. Wel zouden de studenten beschikken over een evokatierrecht — een vetorecht zeg maar — waarmee elke beslissing kan worden opgeschort en voorgelegd aan de Kura-achterban. Indien Kura zich verzet tegen de beslissing, mag die genomen worden met een meerderheid van twee derden plus één, en is er met andere woorden één studentensysteem nodig. Maar hier stelt zich een juridisch probleem. De vzw-wetgeving stipuleert immers dat voor beslissingen een meerderheid van twee derden al voldoende is en dat die bepaling niet mag worden verlicht of verzwakt, zoals de nieuwe Stuc-statuten dat doen. Die statuten zullen dan ook nog eens grondig herbekeken moeten worden alvorens door een publikatie in het Staatsblad te worden bekrachtigd.

Desondanks zette de Open Algemene Vergadering van de Leuvense Overkoepelende Kringorganisatie het

licht op groen voor de scheiding van Kura en Stuc. Beide partijen ondertekenen tevens een protocol waaruit is ders geve bedoelingen moeten blijken. De werking van Kura en Stuc moet dan ook complementair blijven in het streven naar een verbetering van de studenteninfrastructuur voor zowel de studenteninfrastructuur als het kunstencentrum.

Kura neemt zich alvast voor met twee derden van de middelen die zij jaarlijks door de Raad voor Studentenvoorzieningen (RvS) van de KU Leuven ter beschikking krijgt, het Stuc te blijven subsidiëren. In principe komt dat neer op een bedrag van om en bij de twee miljoen. Maar er moet rekening mee worden gehouden dat RvS Kura niet meer in dezelfde mate zal betoelagen, nu het Stuc niet meer tot de eigenlijke studentenbeweging behoort. In ruil voor dat bedrag mag Kura wel nog gebruik blijven maken van de infrastructuur, de know-how en de diensten van het technische personeel van het Stuc.

Allure

Zoals gezegd, verandert er in feite weinig aan de situatie zoals die al een tijdje bestaat in het Stuc. Nu echter één en ander structureel is aangepast, kan het Stuc zich eindelijk ten volle in de strijd werpen voor een verbetering van haar infrastructuur en de uitbouw van een kunstencentrum dat aan allure van de nog jonge hoofdstad van Vlaams-Brabant tegemoet komt. Ze zijn immers in de Van Evenstraat allerminst de verkiezingsbelofte vergeten van zowel de Leuvense burgemeester als de verschillende rektor-kandidaten.

Bart Eckhout

Education Centre Leuven

COMED
computers & onderwijs

Voor snelle beslissers... aanbieding tot 15 mei !!!

aanbieding tot einde voorraad!
Performa 460 4/160
+ 14' Trinitron kleurenmonitor
+ toetsenbord + muis
+ IONA software

41.990,-

H. Hooverplein 24 - B - 3000 Leuven
Tel. 016/29.21.50, Fax. 016/29.31.50

Veto

's Meiersstraat 5
3000 Leuven
☎ 016/22.44.38
☎ 016/22.01.03

Kolofon

Jaargang 21
nr. 29
2 mei 1995

Ver. uitg. Peter Van Rompaey,
's Meiersstraat 5, 3000 Leuven
E-mail:
veto@tristan.arts.kuleuven.ac.be
Internet-Veto: http://www.arts.
kuleuven.ac.be/projects/
veto.html

Hoofredactie:
Kris Jacobs
Redaktiesekretaris:
Peter Van Rompaey
Redactie: Karel De Weerd, Henk
Dheedene, Bart Eckhout, Serge
Franchoo, Martijn Graumans,
Joris Janssens, Kristien Michiels
Doka: Kristof Braekeleire, Karel
De Weerd, Joris Vanden Houthe,
Luc Vandervoren

Tekeningen: Kristof Braekeleire
Medewerkers: Annieme Deckx,
Filip De Keukeleere, Philip De
Keyser, Wim De Rop, Ineke Le
Compte, Wouter Masschelein,
Joris Vanden Houthe, Pieter
Vandekerckhove,
Kris Van Poucke
Layout en vormgeving: Nadja
Delbarre, Karel De Weerd,
Martijn Graumans, Joris
Janssens, Jos Leurs, Gert
Meesters, Kristien Michiels,
Hans Vandenabeele,
Joris Vanden Houthe
Dtp: Filip De Keukeleere
Eindredactie: Patrick Staudt en
Nadja Delbarre

Zetwerk en publiciteit
Alfaset Leuven (016/22.04.66)
Drukkerij Artoos (Kampenhout)
Oplage 9000 exemplaren
ISSN-nummer 0773-5162

Redaktievergadering
iedere vrijdagmiddag om
15.00u

Het liberalisme als ontspoord maatschappijmodel

Pleidooi voor een cultuur van de ontmoeting

Eddy Van Tilt studeerde in de jaren zeventig psychologie en kriminologie aan de KU Leuven en is sinds 1978 als psycholoog verbonden aan Oikonde-Leuven en Oikonde-Mechelen. Oikonde is een opvangdienst voor mensen die in problemen gekomen zijn en het dagelijks leven niet langer aankunnen: werklozen, ex-gedetineerden, ex-psychiatrische patiënten, jongeren die thuis moeilijkheden hebben. Vanuit zijn ervaring in Oikonde schreef Eddy Van Tilt een opmerkelijk boek: 'Is de achterdeur op slot? Pleidooi voor een cultuur van de ontmoeting'.

Het boek maakt een grondige maatschappij-analyse en wil op zoek gaan naar "die ankerpunten die van een leven een geluk kunnen maken". Hierbij moeten vooral het liberalisme en de dominantie van de economie en het materialisme in onze samenleving het fel ontgelden. Volgens Van Tilt moet daarom dringend gezocht worden naar een nieuw evenwicht tussen "economie en sociale ekologie".

"Is de achterdeur op slot?" is één lange aanklacht tegen onze huidige concurrentie- en prestatie maatschappij die geluk definieert in termen van behoud van koopkracht of verhoogd concurrentievermogen en economische winst. De auteur geeft het voorbeeld van de ramp in Kobe, waar men nog tijdens de reddingswerken via Reuter kon vernemen dat er van deze aardbeving een 'licht stimulerend effect' voor de economie zou waar te nemen zijn.

Toen Hobbes in 1651 zijn theorie schreef van het psychologische egoïsme, gaf hij meteen gestalte aan de uitbouw van het klassieke liberalisme dat de mens ziet als een in essentie egoïstisch en rationeel handelend wezen. Dat liberalisme maakt het bestaan mogelijk van een concurrentie- en prestatie maatschappij, maar maakt het overleven in die maatschappij aartsmoelijk.

Moordend

Van Tilt is dan ook niet mild met zijn kritiek op het liberalisme: "Het zit grondig fout waar het voorhoudt dat een bloeiende economie vanzelf tot meer welzijn zal leiden. Hierdoor wordt de waarde van het samenleven gemarginaliseerd." Het jachtig leven dat steeds op zoek is naar nieuwe kicks, het sukses van heel wat modieuze zinzoekers (sekte, therapieën, enzovoort) en het subjectieve gevoel van onveiligheid zijn maar een aantal symptomen van onze desintegerende maatschappij.

Van Tilt houdt in z'n boek een warm pleidooi voor een "morele houding" in het leven. Normen en waarden die zo vaak vergezeld zijn door progressief Vlaanderen omdat ze ons herinneren aan de beklemmende katholicisme oorlog, weet Van Tilt een positieve invulling te geven. Normen kunnen im-

mers ook worden gedefinieerd als een bijzondere vorm van communicatie die de "afwezige andere" voortdurend aanwezig in ons gezichtsveld brengt. Op die manier kan de mens zijn "gerichtheid op de wereld" terugvinden. Normen die echter enkel uit het individu zelf komen (vergelijk met het anarchische credo 'There's no authority but yourself') zijn moordend en onhoudbaar. Je kan je immers pas onderscheiden van de anderen en je als uniek persoon identificeren met die anderen, wanneer je een aantal waarden en normen met hen deelt. Je krijgt pas erkenning als er in de ontmoeting met de anderen punten van gelijkenis zijn inzake de waarden en de normen. "Waar zouden we de veiligheid van ons bestaan vinden als niemand onze visie deelde, als wij geen deelgenoot waren aan een bredere visie?"

Van Tilt gaat in zijn boek verder op zoek naar de socio-psychologische grondslagen van het subjectief onveiligheidsgevoel. Volgens de auteur zorgt de afhankelijkheid van de moderne mens van allerhande specialisten ervoor dat de mens zijn veiligheids- en zelfwaardegevoel uit handen gaf, wat latente onrust met zich mee brengt. Er is te veel dienstverlening in onze samenleving waardoor de mens vervreemd van zichzelf en van zijn omgeving. Dienstverlening staat immers 'authentieke ontmoetingen' in de weg. Hierdoor ervaart de burger de ander steeds meer als een potentiële belager van zijn privé-vrijheid, iemand die alles kan afpakken wat hij belangrijk vindt: zijn huis, zijn auto en zelfs zijn sociale status. Vroeg of laat mondt dat uit in de cultuur van het egocentrisme, de meest bekrompen vorm van individualisering.

Met deze kritiek op de groeiende afhankelijkheid van de moderne mens komt Van Tilt dicht in de buurt van de ideeën van Ivan Illich die vooral in de jaren zeventig opgang maakten. In verschillende boeken bracht Illich een zeer grondige kritiek op de menselijke afhankelijkheid van de geneeskunde, ons westers schoolstelsel, de technologie of de loonarbeid. Ook de Nederlandse filosoof Hans Achterhuis vertolkte soortgelijke ideeën met zijn boeken 'De markt van welzijn en geluk' en 'Arbeid, een eigenaardig medicijn'. Zelf verwijst Van Tilt naar

Jürgen Habermas van de Frankfurter Schule die het in zijn werken heeft over "de kolonisering van onze westerse maatschappij door economie en politiek, waardoor menselijke relaties vooral afhankelijkheidsrelaties geworden zijn".

Zweven

Als alternatief voor de afhankelijkheidsrelaties schuift Van Tilt 'de ontmoeting' naar voor: "Waar mensen elkaar niet meer durven of willen ontmoeten, ontstaan misverstanden en vooroordelen, angst en agressie. Dat weerspiegelt zich zeer duidelijk in het gevecht rond de multiculturele samenleving." Ook dat klinkt bekend. Deze socio-psychologische analyse van Van Tilt sluit namelijk heel dicht aan bij de recente politieke analyses van een andere Leuvenaar. In het boek 'De politiek voorbij' beschrijft Luc Huyse hoe de onveiligheid een gevolg is van de metamorfose die onze samenleving ondergaat. Door het wegvallen van allerlei grenzen en traditionele patronen wordt iedereen steeds meer zelf verantwoordelijk voor het uitstippen van zijn levensloop, waardoor de mens onzeker en onrus-

tig wordt. Het sociaal weefsel dat de mens tot voor kort 'droeg' verzwakt, wat heel wat angst met zich meebrengt.

Het alternatief van Van Tilt, "de ontmoeting", wordt bij Huyse dan "het overleg". Huyse heeft het immers over "de burger die moet worden heruitgevoerd, niet als individu, maar wel door te overleggen met andere burgers". Zowel bij Huyse als bij Van Tilt kan men de afkeer van Verhofstadt's liberale burger lezen, de burger als atoom die in een ijle ruimte zweeft met tegenover zich enkel de sterke overheid. Beiden lijken duidelijk aan te geven dat individualisering zonder nieuwe vormen van overleg en coördinatie — of ontmoeting, zoals Van Tilt dat noemt — finaal uitloopt op chaos.

In een tweede deel van het boek analyseert Van Tilt de invloed van de reclame op onze desintegerende maatschappij. Zijn kritiek op reclame is minder een kritiek op het fenomeen reclame dan wel op de manier waarop reclame gevoerd wordt. Reclame wordt momenteel immers vooral gebruikt om de mens op het spoor van de economische trein te houden.

Toch is de auteur ervan overtuigd dat de ommekeer onvermijdelijk is en zich binnen de kortste keren zal opdringen. Er wordt tegenwoordig zo'n massaal appel gedaan op de egoï-

DE DEMOCRATIE HERUITGEVONDEN

Een universitair colloquium
op woensdag 10 mei 1995

College De Valk, Tiensestraat 41 Leuven

Vijftig jaar geleden eindigde de oorlog en begon de politieke wederopbouw van België. Wat gebeurde er met de collaborateurs en met het verzet? Kwamen de vooroorlogse politici terug? Hoe evalueerden de partijen en de vakbonden? Was prins Karel, de regent, een goede vervanger van Leopold III? Hoe reageerden de politie en de rechterlijke macht?

Die vragen zijn aan de orde op een colloquium dat plaatsvindt op woensdag 10 mei 1995 (van 14 tot 18u) in De Valk, Tiensestraat 41 Leuven. Iedereen welkom.

Inlichtingen: prof. Luc Huyse, Instituut Recht en Samenleving, Hooverplein 10 Leuven (tel. 016/32.53.08) waar ook 25 vrijskaarten voor studenten ter beschikking liggen.

tische reflex van de mens dat de sociale dimensie van diezelfde mens wel aan de oppervlakte moet komen. De ontmoeting wordt zo onderdrukt, de samenleving zo versplinterd, dat er onvermijdelijk een tegenkultuur moet groeien. De keuze voor een ander maatschappijmodel wordt dus onvermijdelijk. De groeiende belangstelling voor de ecologische dimensie bij de jeugd ziet Van Tilt hierbij als meer dan

ring en een nieuw reclamebeleid.

Er moet daarbij dringend werk gemaakt worden van een "postliberale samenleving", aangezien "onze wereld niet nog meer competitie en individualisering aankan". Hierbij verwijst Van Tilt eksplisiet naar de ideeën van de Groep van Lissabon, een groep van prominente Japanse, Amerikaanse en West-Europese academici rond de Italiaanse professor Ricardo

Petrella. In hun ophefmakende boek 'Limits to Competition' worden de nefaste gevolgen van de competitie- en logische blootgelegd: iedereen die niet markt-conform is, wordt uitgesloten. Sociale uitsluiting en ecologische catastrofes zijn het gevolg.

Synthese

In het laatste deel van zijn boek bekijkt Van Tilt de politieke gevolgen van zijn analyse. Het groeiende individualisme vormt immers steeds meer een bedreiging voor de democratie, maar dat individualisme terugdringen zou ons materieel welvaartspeel ongetwijfeld doen dalen. Toch moeten de politici dat taboe durven doorbreken. "Het klinkt nog altijd wat onwennig in het oor maar om welzijn te realiseren zal ons globaal welvaartspeel moeten zakken." Het falen van de tewerkstellingspolitiek en het veiligheidsbeleid zijn het gevolg van het blijven vastklampen aan het liberaal-economisch denkmiddel. Politici hebben blijkbaar niet het lef om openlijk de band te leggen tussen het vandalisme of de kleine criminaliteit en ons maatschappijmodel dat voortdurend het egocentrisme propageert. Van Tilt schuift daarom een aantal beleids-suggesties naar voor die rekening houden met andere waarden dan de puur economische: een grotere steun aan het vrijwilligerswerk, een verplichte gemeenschapsdienst, het verder bevorderen van de democratis-

ering en een nieuw reclamebeleid.

Toch is Van Tilt geen doemdenker. Een nieuwe synthese tussen materialiteit en solidariteit moet mogelijk zijn. De internationale aanpak van het gat in de ozonlaag vormt daar een mooi voorbeeld van. Omdat dat ecologisch probleem iedereen trof, zonder onderscheid — arm en rijk gelijk — kwam de internationale gemeenschap ongewoon snel tot de consensus alle cfk's te verbieden. Voor de sociaal-ecologische materie ligt de zaak echter iets complexer: de grootte van het gat in onze samenleving valt immers minder wetenschappelijk te meten. Maar ook hier 'dreigt' de rijke de bondgenoot te worden van de arme. Veiligheidsproblemen, drugsproblemen en de afkeer voor politiek overstijgen immers de oude klassestegenstellingen, zonder ze volledig op te heffen. Hieruit zou volgens de auteur een nieuw bondgenootschap voor de cultuur van de ontmoeting moeten groeien.

Pieter Vandekerckhove

'Is de achterdeur op slot? Pleidooi voor een cultuur van ontmoeting' verscheen bij Uitgeverij Pelckmans en kost 590 fr.

Rektor

vervolg van pag. 1
position aan de tweede ronde begint? "Ik weet het niet. Het blijft toch nog wel koffiedik kijken." Hij kan in ieder geval al op de steun van Collen rekenen. "Ik vind Oosterlinck veel bekwaam om rektor te worden dan Lamberts," zo verklaarde Collen tegenover dit blad.

Wat de kansen van de twee overgebleven kandidaten in de volgende ronde betreft, kan men echter nog geen echte voorspellingen maken. In de eerste ronde was het zoals gezegd zo dat alle stemgerechtigden twee stemmen konden uitbrengen. Een eerste voorkeur leverde twee punten op voor elke kandidaat, een tweede voorkeur telkens één punt. De relatief sterke score van Mark Debrock is ten dele te verklaren door het feit dat hij het

meeste aantal tweede-voorkeurstemmen kreeg. Ook professor Lamberts werd door veel stemgerechtigden als tweede keuze aangeduid. In de tweede ronde kan er echter maar één kandidaat aangeduid worden, zodat de uitslag danig kan verschillen.

Zelfs als men dat buiten beschouwing laat en enkel naar de resultaten van de hoogste waarderingsrijzen gaat kijken, is het moeilijk prognoses te maken. Het valt namelijk moeilijk te zeggen wat de aanhangers van Collen en Debrock in de tweede ronde zullen doen.

Die tweede stemmingsronde begint op 4 mei met een stembusgang in de Faculty Club. Daarna kan er nog tot 12 mei per brief gestemd worden. Diezelfde dag nog wordt bekend gemaakt of de opvolger van Dillemaans een André of een Emiel zal zijn.

Henk Dheedene
Peter Van Rompaey

Vakature

Portulaca, de organisatie van buitenlandse studenten, zoekt een vrijgestelde. De vrijgestelde houdt zich bezig met het motiveren en coördineren van de twee ronden binnen Portulaca. Daarnaast vervult hij/zij administratief werk, zoals verslag nemen en trips organiseren.

Een vrijgestelde wordt halfzijdig betaald maar er wordt wel voltdijs engagement verwacht. Kennis van studentenkringen is een vereiste, naast de bereidheid om zich in te werken in Loko en in verenigingen van buitenlandse studenten. Kandidaturen (cv en motivatiebrief in het Engels) kunnen schriftelijk ingediend worden bij Kringraad, 's Meiersstraat 5, 3000 Leuven, ten laatste op maandag 15 mei.

LAST MINUTE TICKETS ADVENTURE TRIPS

tegen onklopbare prijzen

Kom langs voor info in ons agentschap:
NAAMSESTRAAT 16, Leuven
of bel 016/22.39.55

Open van 9 tot 13 u. en van 14 tot 17 u.

Griekse en Tony nieuwe praesides Luiheid leidt tot diepe slaap

Net als de afgelopen maand in menige andere kring werden vorige week ook bij Katechetika, de kring van de godsdienstwetenschappers, verkiezingen gehouden. Er werden, naar aloude gewoonte, twee nieuwe praesides gekozen. Na een ludieke kampanje en een dito debat kreeg groep TGV, het zogenaamde Tony en Griekse Venootschap, een stevige meerderheid van de stemmen achter zich. Een vrij hoog percentage van de kiezers kwam opdagen.

Katechetika is een kleine kring, met in totaal een tweehonderdtal stemgerechtigde leden. Naast de studenten zijn daarin ook de assistenten en degenen die de aggregatierichting volgen, begrepen. Het grote aantal buitenlandse studenten dat vooral vanuit Amerika, India en Zaire naar Leuven komt om zich toe te leggen op de studie van de godsdienstwetenschap, mag niet meedoen met de stemming. Wat de kandidaten betreft mag iedereen meedingen naar het praesidesambt, behalve eerstekenners en bissers in het eerste jaar. Een ploeg bestaat uit maximaal twee leden, en de rest van het praesidium wordt gekozen op het fakultair weekend, begin volgend academiejahr.

Hoewel het dus om een vrij kleine kring gaat, waren er voor de verkiezingen aanvankelijk toch vier ploegen opgekomen, waarvan twee vooral om een stoorzenderfunctie te vervullen. Een van die lolploegen, met name ploeg God Save the Queen, viel de dag voor de verkiezingen nog wel af, omdat een van de leden niet naar het debat kon komen. En volgens het kiesreglement wordt de hele ploeg dan uitgesloten. De strijd ging dus tussen ploeg TGV en ploeg Ont-moeten, met ploeg De Rots om, naar eigen zeggen, voor "konstruktieve oppositie" te zorgen.

bracht" vonden bij enkele vurige aanhangers in de zaal hevige bijval. Die bijval was overigens niet altijd helemaal spontaan: een demagogische geest had bordjes gemaakt met aansporingen tot applaus, afkeurend grompelp, hysterie en boegeroep, om daarmee de reacties van het publiek te beïnvloeden.

Uiteindelijk bleek ploeg De Rots met een magere 3,5 procent toch maar vijf stemmers achter zich gekregen te heb-

(foto Joris Vanden Houtte)

ben. Ont-moeten moest het doen met 28 procent, oftewel 41 kiezers, en TGV stelde met 91 stemmen of 63 procent ruim de overwinning veilig. Bij kleine

kringen als Katechetika, waar haast iedereen iedereen kent, is het wel de vraag of zo'n overwinning nu te danken is aan het superieure verkiezings-

programma van de winnende ploeg, of eerder aan de persoonlijkheden van de kandidaten zelf.

Martijn Graumans

In de concerttent van Axion CyberCity

Leuven Delhaize Kessel-Lo Ulierbeekveld

**DONDERDAG
4 MEI**

**VRIDAG
5 MEI**

**ZATERDAG
6 MEI**

20.00u

DE LAMA'S
DE MENS
DE KREUNERS + FLUIF

PIETER-JAN DE SMET
BEVERLY JO SCOTT
SOULSISTER + STUDIO BRUSSEL FLUIF

GROOVEMANIA
POP IN WONDERLAND
KID SAFARI

PRIJS
CONCERTAVOND: 400 F
(voor Axion-Rekeninghouders
2 concerten voor 250 F)
Deze tickets van 250 F zijn alleen verkrijgbaar in agentschappen van het Gemeentekrediet!

VOORVERKOOP:
Campus / Superclub / Free Record Shop.

De Hyper Happening van het Gemeentekrediet

Springkasteel

In de loop van vorige week had elke ploeg wel het één of ander georganiseerd om de aandacht van de potentiële kiezers te trekken. Zo was er een relaxatiemiddag en een kaassesset vanwege Ont-moeten, 'English cake and tea' door God Save the Queen, pannenkoeken van eenmansploeg De Rots en snoepgoed en tandenborstels van TGV, dat laatste onder het motto "Voor een frisse wind in Katechetika". Ont-moeten had verder nog gezorgd voor onthaalsoep, TGV voor een fluffje, spaghetti en een bezoek aan de Auschwitztentoonstelling in de Centrale Bib. Dat bezoek werd trouwens geleid door Didier Pollefeyt, die pas promoveerde op een studie over de holocaust (zie ook Veto 27). Op een bepaald moment stond er ook nog een springkasteel op het grasveldje bij de fakulteit, maar het is ons ontgaan waar dat precies vandaan kwam.

Op het debat werden de standpunten van de beide ernstige en de ene iets minder ernstige ploeg nog eens duidelijk uiteengezet en met elkaar gekonfronteerd. Latere winnaars Tony en Griekse bleken te streven naar continuïteit ten opzichte van het beleid van dit jaar, waar Ont-moeten eerder een nieuwe koers wilde gaan varen. Konkreet waren er echter weinig grote verschillen tussen de twee. Allebei vonden ze het belangrijk dat de stem van Katechetika volgend jaar zo mogelijk nog sterker door zou klinken in de raden van Loko, dat er werk gemaakt moest worden van het onthaal van de eerstekenners, en dat zoveel mogelijk mensen betrokken zouden worden bij de kringwerking.

Bijval

Ploeg De Rots had over allerlei natuurlijk zo zijn eigen ideeën. De Rots legde sterk de nadruk op meer spiritualiteit en bezinning, en nam stevig stelling tegen overmatig drankgebruik. Kantussen kunnen nog wel, maar enkel als er geen bier meer gedronken wordt en de kodeks vervangen wordt door het Boek der Psalmen. Zijn aandachtspunten, geformuleerd in slogans als "luiheid leidt tot diepe slaap" en "fluïven en drank hebben nog nooit iemand tot wijsheid ge-

2 mei: dag na de arbeid

(foto Kristof Braekeleire)

Als de werkloosheid in dezelfde richting blijft evolueren, dreigt de eenentwintigste eeuw niet het tijdperk van de cyberspace- of de X-generatie te worden maar van een generatie zonder werk. De werkgelegenheid is dan ook één van de strijdpunten in de federale verkiezingen. Veto maakte een analyse van de sifers, trok zich Debrocksgewijs terug, en boog zich op de dag van de arbeid over het werkloosheidsprobleem om u een werkloosheidsdossier voor te kunnen schotelen. 2 mei: de dag na de arbeid.

VDAB-studie over werkloosheid bij pas afgestudeerden Afstuderen geen pretje?

De crisis van de laatste jaren heeft de jongeren als sociale groep bijzonder hard getroffen. Zij waren het eerste slachtoffer van de aanwinststop in de privésector. Hun aanvangsloon zou te hoog zijn en ze missen ervaring. Voor diegenen die toch werk vonden, zijn de arbeidsvoorwaarden er dan weer sterk op achteruit gegaan: voorlopige contracten, nepstatuten, flexibele werkuren en ga zo maar verder. Wat is uw diploma anno 1995 nog waard? Welke studierichting biedt nog garantie op werk? En op welk werk? Deze en aanverwante vragen lijken vandaag meer dan ooit brandend actueel.

De studiedienst van de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding (VDAB), publiceert jaarlijks een lijvig overzicht van de arbeidsmarkt voor schoolverlaters in Vlaanderen. Enkele maanden geleden werden de resultaten voor de lichting 1993-94 bekend gemaakt. Het is al bij al de tiende keer dat zo'n studie uitgevoerd wordt, en de zevende keer dat dat gebeurde voor het hele Vlaamse Gewest. Dat maakt het mogelijk om trends en evoluties over een langere periode onder de loep te nemen.

De werkwijze is vrij eenvoudig. Vanaf begin juni tot en met eind oktober worden maand per maand de inschrijvingen van de pas afgestudeerden bij de VDAB genoteerd en bijgehouden. Dat bestand wordt vergeleken met de sifers van de maand juni van het daaropvolgende jaar. Zo krijgt men vrij snel greep op de in- en uitstroom van werkzoekenden bij de VDAB. Het percentage dat na een jaar overblijft als werkzoekend — het zogenaamde restpercentage — geeft een goede aanwijzing van hoe het met de tewerkstellingskansen van verschillende groepen schoolverlaters is gesteld.

Fors

Men moet evenwel oppassen. Het jaarlijks rapport van de VDAB geeft een enigszins vertekend beeld. Niet alle schoolverlaters of pas-afgestudeerden hebben de VDAB nodig om werk te vinden. De ervaring leert dat men minder beroep doet op de VDAB naarmate men hoger geschoold is. Vooral universitair vinden vaak op eigen houtje werk. Toch deed onge-

veer de helft van alle afgestudeerde universitair in 1993 een beroep op de dienstverlening van de VDAB, en voor de schoolverlaters van het hoger onderwijs buiten de universiteit (hobu) was dat al meer dan drie vierde.

Skoren

Een eerste vaststelling van de studie is het opmerkelijk hoger aantal inschrijvingen tijdens de zomerperiode van 1993, een toename met maar liefst veertien procent. Dat is vooral een gevolg van het afschaffen van de dienstplicht en de verlenging van de studieduur in een aantal richtingen van het economisch hoger onderwijs van het korte type. De weerslag van andere factoren als de demografische evolutie of de conjunctuur was daarbij eerder gering.

Van de 49.899 schoolverlaters die zich in 1993 inschreven, bleef er gemiddeld één op vier werkzoekend begin juni 1994. Het eksakte restpercentage voor 1994 bedraagt 25,3 procent. Dat is een forse stijging. In 1993 bedroef het restpercentage nog 21,5 procent, in 1992 zeventien procent, in 1990 niet meer dan 10,9 procent. Vooral de mannelijke schoolverlaters werden zwaar getroffen: hun restpercentage steeg van 19,9 procent naar 24,1 procent eind mei 1994. Toch geraken pas afgestudeerde mannen nog steeds makkelijker aan een job dan vrouwen. 26,4 procent van de afgestudeerde vrouwen bleef eind mei '94 werkzoekend.

Dat percentage verschilt natuurlijk zeer sterk naar gelang het studienivo van de schoolverlaters. Voor de

schoolverlaters die enkel het nivo lager onderwijs bereikten, ziet het er bijzonder slecht uit: 43,8 procent van de mannen en 51,2 procent van de vrouwen blijft werkloos na één jaar zoeken. Zij die enkel een diploma lager secundair onderwijs kunnen voorleggen, zijn nauwelijks beter af, met persentages schommelend rond de vijfendertig procent. Bij het lager secundair is er nog geen wezenlijk verschil in slaagkansen tussen algemeen vormend, technisch of beroepsoponderwijs. Anders is het bij afgestudeerden van het hoger secundair onderwijs, waar dat onderscheid een grote rol speelt. Schoolverlaters met een technisch diploma van het hoger secundair doen het eerder goed op de arbeidsmarkt (20,3 procent bij mannen), afgestudeerden van het beroepsoponderwijs nog iets beter (19,3 procent voor mannen). Het restpercentage van het algemeen vormend ligt daarentegen nogal hoog: vierendertig procent. En vrouwen skoren in deze categorie over de hele lijn nog gevoelig slechter dan mannen.

De beste toekomstperspectieven wat betreft werkgelegenheid vindt men bij het hoger onderwijs van het korte type (hokt). Zestien procent van de mannelijke afgestudeerden — dat is bijna tien procent minder dan het gemiddelde — vond geen werk na één jaar zoeken. Vrouwen doen het met 13,7 procent nog beter.

Rimpelloos

Afgestudeerden uit het hoger onderwijs van het lange type (Holt) en het universitair onderwijs hebben het, in vergelijking met vroeger, steeds moeilijker om meteen na hun studies een job te vinden. De tewerkstellingskansen voor mannelijke afgestudeerden uit het Holt zijn duidelijk verminderd tegenover vorige jaren: vieren-twintig procent van hen vond in '94 geen werk. De vrouwen skoren iets beter: negentien procent. Het restpercentage van universitair wijkst noch voor vrouwen, noch voor mannen noemenswaardig af van het gemiddelde (allebei rond drie-entwintig procent), en dat terwijl er in vorige jaren telkens nog een duidelijk gunstig afwijken te bespeuren viel.

Zulke sifers doen toch even slikken.

En diploma van het hoger onderwijs en zeker een universitair diploma gold jarenlang als een ijzersterke garantie op werk. In de jaren tachtig, een tijd van sluipende economische crisis en dreigende werkloosheid, werd er van universitair steeds meer flexibiliteit verlangd. Terwijl de integratie van universitair in de arbeidsmarkt tijdens de golden sixties nog rimpelloos verliep, werden kersverse gediplomeerden in de tachtiger jaren gedwongen zich steeds meer bij te scholen en uit te kijken naar beroepen die niet onmiddellijk in de lijn van hun diploma lagen. Maar alles bij elkaar bleef een universitair diploma toch steeds een garantie voor een veilige toekomst. Die evidentie lijkt nu voor-ged van de baan.

Gunstig

Nochtans lijken sommige studierichtingen die garantie nog te bieden, zo blijkt uit de sifers van de VDAB. De

top vijf van de meest gunstige universitaire specialisaties bij de mannen bestaat uit de volgende groepen: Informatika, Wiskunde, Handelsingenieur, Rechten en Toegepaste Wetenschappen (burgerlijk ingenieur). Rechten, Toegepaste Informatika en Handelsingenieur wijkten zelfs meer dan tien procent in gunstige zin af. Bij de vrouwen zijn de koplopers in volgorde: Romaanse Filologie, Farmacie, Wiskunde, Lichamelijke Opvoeding en Toegepaste Wetenschappen (burgerlijk ingenieur). Het restbestand van de ingeschreven schoolverlaters wijkt voor deze groepen telkens minstens vijf procent gunstig af van het gemiddelde voor het universitair nivo. De minst gunstige studierichtingen zijn Geschiedenis, Politieke en Sociale Wetenschappen, Kriminologie, Pers- en Kommunikatiewetenschappen en niet-westerse taalkunde en geschiedenis. Dat geldt voor zowel mannen als vrouwen.

Wouter Masschelein

Restpercentage, nog werkzoekend in mei '94 Mannen (gemiddelde = 23,6%)

Informatika	0%	Handelsingenieur	11%
Klassieke filologie	13%	Rechten	15%
Burgerlijk ingenieur	17%	Tew	21%
Germaanse filologie	22%	Scheikunde	23%
Economische Wetenschappen (EW)	30%		
Lichamelijke opvoeding	31%	Sociologie	31%
Landbouwingenieur	39%	Politieke wetenschappen	41%
Communicatiewetenschappen	41%	Diergeneeskunde	42%
Kriminologie	45%		

Restpercentage, nog werkzoekend in mei '94 Vrouwen (gemiddelde = 23,2%)

Romaanse filologie	0%	Farmacie	7%
Lichamelijke opvoeding	11%	Tew	13%
Diergeneeskunde	19%	Kommunikatiewetenschappen	21%
Germaanse filologie	23%	Scheikunde	23%
Kinesiterapie	24%	Kriminologie	23%
Handelsingenieur	27%	Politieke wetenschappen	27%
Biologie	28%	Psychologie	29%
Economische wetenschappen (EW)	31%		
Oosterse filologie	41%	Sociologie	50%
Kunstgeschiedenis en oudheidkunde	52%		

In de statistieken van de VDAB zijn enkel die studierichtingen opgenomen, die meer dan 20 ingeschreven telden over de periode juni-oktober '93. Vele universitair vinden rechtstreeks of via hun stageplaats werk of komen als zelfstandige op de arbeidsmarkt. Zij hebben met de VDAB niet te maken gehad en komen bijgevolg ook niet in de statistieken voor.

Aantal schorsingen stijgt spectaculair 154.523 uitsluitingen in 1993

Hoe langer hoe meer komt ons sociale-zekerheidsstelsel op losse schroeven te staan. Het werkloosheidsstelsel zit op dat vlak in de frontlinie. Men lijkt te willen evolueren naar een beperkter werkloosheidsstelsel, zowel wat betreft het aantal uitkeringsgerechtigden als de duur van zo'n uitkering. Het aantal schorsingen neemt dan ook schrikwekkend toe. In 1993 waren er, volgens gegevens van het Steunpunt Werkgelegenheid, Arbeid, Vorming (WAV), 154.523 gevallen van uitsluiting. Dat is ongeveer drie maal zoveel als in 1992 en vier maal het aantal van 1991. Wie zijn deze geschorsten en uitgesloten? Om welke redenen en volgens welke criteria worden zij uitgesloten? En wat wil de overheid uiteindelijk bereiken met een dergelijk beleid?

In het Belgisch systeem bestaan er twee vormen van schorsing uit het werkloosheidsbestand. Er is enerzijds de schorsing voor bepaalde periode. De geschorste verliest het "genot" van een uitkering, niet het recht erop. Na verloop van een vastgestelde periode, gaande van 1 tot 52 weken, wordt zijn uitkering gewoon opnieuw uitbetaald. Anderzijds bestaat er de schorsing voor onbepaalde periode. De werkloze verliest hierbij zijn recht op uitkering. Hij moet dit opnieuw "verdiene", bijvoorbeeld door een voldoende aantal arbeidsdagen te presteren of van een bepaalde wachttijd te doorlopen. In 1993 waren er 129.017 gevallen van uitsluiting voor onbepaalde duur en 25.406 voor een bepaalde periode. Let wel: een geval van uitsluiting is nog niet noodzakelijk een geschorste persoon. Een geschorste kan namelijk om meer dan één reden uitgesloten worden.

De spectaculaire stijging van het aantal geschorsten in het werkloosheidsbestand is te wijten aan twee oorzaken: enerzijds een versterkte controle van de bestaande werkloosheidsreglementering, anderzijds een verstrenghing van de toelatingsvoorwaarden tot het werkloosheidsbestand.

Mazen

Vooraf sinds de tweede helft van de jaren tachtig is de controle op de naleving van de bestaande werkloosheidsreglementering enorm verscherpt. De verschillende instanties op gewestelijk en federaal niveau werden beter uitgerust en op elkaar afgestemd. De bemiddelingsdiensten worden verplicht elke weigering of onbeschikbaarheid voor de arbeidsmarkt te melden aan de RVA. Tot 1990 viel de grootste groep schorsingen nog onder de noemer "eigen wil": werkweigering, werkverlaten, het zich niet aanbieden bij de werkgever... Na 1990 steeg deze groep nog in absolute cijfers, maar haar aandeel in het geheel verkleinde.

Dat geldt ook voor de zogenaamde administratieve sancties. Die treffen werklozen die hun dossier op één of andere manier vervalst hebben, door een valse aangifte, valse stempels of weigering van toezicht bijvoorbeeld. Eenmaal daarop betraapt is er weinig kans voor de betrokkene hiertegen in beroep te gaan. Aangezien er in de nabije toekomst niets is dat op een eventuele verslappening van de controle wijst, lijkt het te verwachten dat deze categorie geschorsten even groot zal blijven, of eventueel zelfs nog zal stijgen.

Het wordt voor uitkeringsgerechtigde werklozen niet alleen steeds moeilijker om door de mazen van het net te glippen, ook aan het net zelf wordt druk gesleuteld. Steeds grotere groepen uitkeringsgerechtigden verliezen hun vergoeding door een doelbewuste verstrenghing van de toelatingsvoorwaarden. Vooral onder de huidige minister van Tewerkstelling Miet Smet werd uitsluiting systematisch als instrument gebruikt om bepaalde groepen uit het werkloosheidsstelsel te weren.

Twee groepen werden bijzonder hard getroffen. De eerste groep zijn die uitkeringsgerechtigden die men onder de noemer "onvrijwillig deeltijds-

werknemers" plaatst: mensen die zich bij gebrek aan beter tevreden moesten stellen met deeltijds werk. Tot midden '93 hadden zij recht op een bijkomende werkloosheidsvergoeding voor de uren waarop ze niet konden werken. Om budgettaire redenen worden zij nu uit het systeem van werkloosheidsuitkeringen geschopt. Een aantal van hen wordt opgevangen in een stelsel van forfaitaire bijkomende vergoedingen, maar velen vallen uit de boot. In 1993 werden er op die wijze 36.870 deeltijdsen uit het werkloosheidsbestand geschorst, dat is maar liefst vier maal zoveel als in 1992. Bovendien zijn de toekomstverwachtingen voor deeltijdsen die nog een uitkering genieten — dat zijn er nog ongeveer 65.000 — niet biezonder rooskleurig. Tegen 1 januari zou dit stelsel volledig afgebouwd moeten zijn.

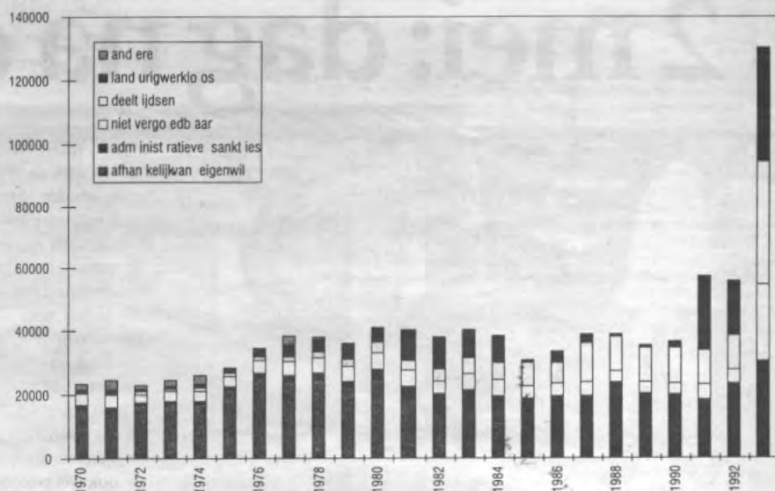
Geslacht

De grootste en meteen ook de meest in het oog springende groep uitgesloten zijn de langdurig-werklozen. Tot 1991 werd slechts geschorst bij duidelijke gevallen van werkonwilligheid, bij mensen die reeds zeer lang op het werkloosheidsstelsel terugvielen. In 1991 werd het inmiddels beruchte artikel 80 aangepast. Indien de totale duur van werkloosheid het dubbele bedraagt van het gemiddelde per geslacht, geslacht en voor een bepaalde leeftijdscategorie, zo luidt de nieuwe regel, wordt de betrokkene automatisch geschorst uit de registers. Het vernijnging aan de regel is dat hij zichzelf verstrengt. Doordat er meer langdurig-werklozen geschorst worden, daalt de gemiddelde duur van de werkloosheid in het gewest, zodat er opnieuw dichtbij geschorst kan worden.

Zuivering

Deze maatregel miste zijn effect dat ook niet. In 1991 waren er 23.237 gevallen van uitsluiting omwille van

Figuur 1. Evolutie van het aantal uitsluitingen uit de werkloosheid volgens reden

Bron: RVA jaarverslagen

langdurige werkloosheid. Dat is een vervoertuivouding (!) ten opzichte van het jaar voordien. In 1992 werd de regel uitgebreid naar andere groepen, zoals schoolverlaters en vrijgestelden wegens sociale en familiale redenen. In 1993 verdubbelde het aantal opnieuw tot 35.886. Het overgrote gedeelte daarvan, ongeveer 90%, zijn vrouwen. Dat geldt overigens zowel voor de langdurig-werklozen als voor de onvrijwillig deeltijds-werknemers.

Ondanks de spectaculaire stijging van het aantal uitsluitingen uit het werkloosheidsstelsel is de groep uitkeringsgerechtigde werklozen de laatste vijf jaar zoals bekend gestaag blijven groeien. De stijging van het werkloosheidspercentage zou zonder de massale uitsluiting van de afgelopen jaren dus nog veel groter geweest zijn. Nu stelt zich de vraag: gaat het hem hier om een bewuste verdoezeling van het werkloosheidsbeeld of zijn de uitsluitingen inhoudelijk te rechtvaardigen maatregelen?

Residerend

"Indien men het onrechtmatig beroep doen op werkloosheidsuitkeringen wil minimaliseren, dan lijkt het verdedigbaar dat de controles strikter en stipter toegepast worden", stelt Koen Timmerman van het WAV. Ook het verstrenghen van de toelatingsvoorwaarden kan vanuit een zekere "zuivering van het werkloosheidsstelsel" enigszins gemotiveerd worden. Maar tegelijkertijd stelt hij zich ernstige vragen bij de aanpak van onvrijwillig deeltijds- en langdurig-werklozen.

In het geval van de onvrijwillig deeltijds-werknemers zou het terugschroeven van hun bijkomende vergoeding op zijn minst contradictoerisch zijn met eerdere maatregelen ter begunstiging van deeltijds werk. Men blijft deeltijds werk openlijk promoten

maar tegelijkertijd bouwt men het institutioneel af door de aanvullende vergoedingen af te schaffen, aldus Koen Timmerman. Het effect kan best omgekeerd zijn. Het gevaar bestaat er namelijk in dat de getroffen deeltijds-werklozen in groten getalen op zoek gaan naar een full-time job en zo de druk op de arbeidsmarkt nog verhogen. Of anderzijds hun deeltijds werk opgeven en aanspraak gaan maken op andere vervangingsinkomens, wat neerkomt op een verschuiving van het probleem naar andere takken van de sociale zekerheid.

Er blijft steeds een interpretatieprobleem. En als middel om langdurig-werklozen weer op de arbeidsmarkt te krijgen, faalt de maatregel bijna over heel de lijn. Men verhoogt inderdaad de druk voor langdurig-werklozen om werk te gaan zoeken. Maar tegelijkertijd drijft men zo het arbeidsaanbod sterk omhoog.

Profiteurs

Met een nog steeds zeer zwakke en dus ook veeleisende arbeidsvraag is

Dag na de arbeid

Wat de langdurig-werklozen betreft, kan men volgens Koen Timmerman, het nut van de maatregel helemaal in vraag stellen. Indien men een beperkte groep "bewust residerenden" — ambtenarentaal voor "profiteurs" — wil viseren, tot daartoe, maar dan stelt zich het probleem: hoe men dit met zekerheid kan aantonen? Wat betekenen termen als "beperkte arbeidsgeschiktheid" en "voldoende inspanningen om werk te vinden" in concrete situaties, bij concrete perso-

nen? Er blijft steeds een interpretatieprobleem. En als middel om langdurig-werklozen weer op de arbeidsmarkt te krijgen, faalt de maatregel bijna over heel de lijn. Men verhoogt inderdaad de druk voor langdurig-werklozen om werk te gaan zoeken. Maar tegelijkertijd drijft men zo het arbeidsaanbod sterk omhoog.

Wouter Masschelein

De mannen van de nacht (foto Karel De Weerd)

foto Kristof Brackeleire

1.100.000 werklozen moet je verdienen, elke dag Wil de echte werkloze nu opstaan?

Om de haverklap worden we gekonfronteerd met de recentste werkloosheidscijfers. Het beleid van een minister van tewerkstelling of zelfs een regering wordt gemeten aan het aantal werklozen. In 1994 toonden de officiële Belgische werkloosheidscijfers ons het 'beschaafde' aantal van 507.119 uitkeringsgerechtigde volledig-werklozen (UVW's). Toch is de waarde van dat aantal erg relatief. In dat officiële werkloosheidscijfer — ook wel bekend als 'de werkloosheid in enge zin' — zijn immers een groot aantal werklozen niet meegerekend. De werkloosheid in ruime zin toont het ware gelaat van het maatschappelijk probleem. Bijna één miljoen honderdduizend mensen — dat is één vierde van de actieve bevolking — zitten zonder werk.

Dag na de arbeid

Jarenlang heeft de overheid een beleid gevoerd dat er vooral op gericht was zoveel mogelijk uitkeringsgerechtigde volledig-werklozen uit de politiek gevoelige UVW-statistiek te halen. Die werden dan gekanaliseerd naar minder gehanteerde statistische categorieën zoals de onvrijwillig deeltijdse tewerkstelling en het brugpensioen. Hoewel deze verschuiving niet altijd een bewuste politiek was van de opvolgende ministers — ze vloeide

soms zelfs voort uit verantwoorde maatregelen —, heeft ze er wel toe geleid dat men jarenlang weigerde te zien dat de werkloosheid één van de kernproblemen is van het Belgisch sociaal-economisch systeem.

Al van in de jaren zeventig zijn in het kader van de strijd tegen de werkloosheid een aantal 'uitstapmogelijkheden' gecreëerd. De brugpensioenen (vanaf 1975 van toepassing) bieden de mogelijkheid om definitief uit het beroepsleven te stappen. Brugpensioeneerden worden op vrijwillige basis of in het kader van bedrijfsrestructureringen vervroegd op pensioen gesteld met de bedoeling de beschikbare arbeidsplaatsen voor te behouden aan jongere werklozen. Op dit moment zijn er bijna 137.000 mensen op brugpensioen. Daarnaast zijn er ongeveer 52.000 loopbaanonderbrekers: werkenden die tijdelijk uit het beroepsleven stappen. Hun plaatsen kunnen tijdelijk ingenomen worden door werklozen. Ook de 70.500 personen die deelnemen aan tewerkstellingsprogramma's (stagiars, DAC, Gesco...) zijn niet terug te vinden in de werkloosheidscijfers.

Wachttijd

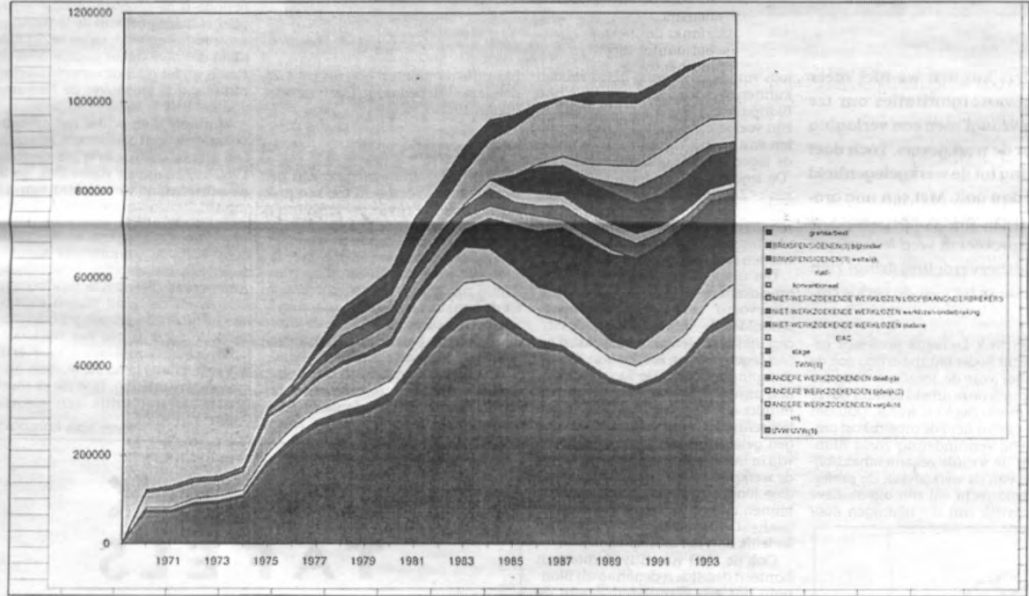
Daarnaast zijn er nog een aantal groepen werklozen die het geluk hebben niet bij de 'echte' werklozen te worden gerekend. Of ze het verschil ook voelen, is natuurlijk een andere vraag. Van de 73.000 werklozen ouder dan vijftig jaar neemt men aan dat ze niet meer in aanmerking komen voor een nieuwe job en dus niet meer werkzoekend zijn. Ook de 142.000 deeltijdse werklozen die toch voltijds willen werken, vallen buiten de statistieken, net als de 80.000 ingeschreven niet-uitkeringsgerechtigde werklozen: de geschorsten, de werkloze zelfstandigen en de schoolverlaters in wachttijd. Ook de werklozen die een beroepsopleiding volgen, vallen buiten de officiële werkloosheidscijfers.

Roest

Als alle bovenvermelde groepen samengegeld worden, komt men zo tot 1.099.833 mensen die in 1994 min of meer uit de boot vielen. Dat is ongeveer een vierde van de Belgische bevolking, die 4.210.452 mensen bedraagt. Terwijl de officiële cijfers nog een conjunctuurafhankelijke open neergaande beweging kennen, stijgt de totale groep werklozen onafgebroken. Werkloosheid is dus niet langer een conjunctueel fenomeen zoals onze geliefde premier het zo graag afschildert. Het is daarentegen inherent aan ons economisch systeem. In 'De arbeidsmarkt in België' (1994) van het ministerie van tewerkstelling en arbeid wordt het zo mooi verwoord: "De jongste drie jaar is er een ware toevloed naar de werkloosheid waardoor het risico op wegroeten in deze situatie steeds groter wordt". Hoe lang blijft politiek België nog vastgeroest?

Peter Van Rompoeij

Bronnen: RVA, Nationale Bank van België, Steunpunt Werkgelegenheid, Arbeid en Vorming

Terwijl de officiële werkloosheidscijfers (onderste deel) nog een conjunctuurafhankelijke op- en neergaande beweging vertonen, stijgt de totale groep werklozen onafgebroken. (grafiek: WAV)

Konkurentieveldslag leidt tot sociale dumping

De fabel van de loonlast

(foto Karel De Weerd)

"De loonlast moet naar omlaag. Anders kunnen we niet meer concurreren", schreeuwen de werkgeversorganisaties om terhardst. Van de tekstielsector tot Sabena vraagt men een verlaging van de sociale-zekerheidsbijdragen voor de werkgevers. Toch doet de Belgische economie het in tegenstelling tot de werkgelegenheid verre van slecht. België is produktiever dan ooit. Met een nog grotere economische groei menen zowel de werkgeversorganisaties als Guy Verhofstadt het tewerkstellingsprobleem weg te werken. "Fout", zeggen de tegenstanders, "arbeidsherverdeling dringt zich op." Wie heeft gelijk in deze kwestie die de inzet van de verkiezingen vormt?

In het jaarverslag van de Nationale Bank van België staat het zwart op wit te lezen: België profiteert optimaal van de economische heropleving van de wereldhandel en kent een sterke economische groei. "Aangezien België gespecialiseerd is in producten die een essentiële rol spelen bij de aanvang van de conjunctuurencyclus, heeft het zelfs vlugger profijt getrokken van de aantrekkende wereldvraag dan

geleden trok Leuven professor arbeidsrecht Roger Blanpain nog aan de alarmbel van de loonlast. Volgens Blanpain is onze arbeid zo duur dat ze uit de markt geprijsd wordt. Daarom moet volgens hem de arbeidskost omlaag. Die vermindering zoekt Blanpain in de sociale-zekerheidsbijdragen van de werkgevers. De professor arbeidsrecht wil een alternatieve financiering van die bijdragen door

jobs van de ondergang gered zouden kunnen worden. Iets dergelijks had Blanpain overigens zelf al gesteld in zijn vorige publikatie 'De negen nullen van lerend Vlaanderen' — onder de tegenstanders ook wel bekend als 'De lege lullen van lerend Vlaanderen': "Zoveel is zeker dat zelfs indien de loonlast bij ons met vijftien procent of zelfs meer wordt verlicht de uittocht van bepaalde jobs daardoor niet zal worden afgeremd."

Die uittocht of 'delokalisatie' van arbeidsintensieve jobs — die meestal uitgevoerd worden door laaggeschoolden — naar de lageloonlanden lijkt al grotendeels voltrokken en niet tegen te gaan zonder aan sociale dumping te doen. De laaggeschoolden zijn echter nog op een andere manier de dupe. Automatisering, robotisering en informatisering vervangen geleidelijk aan hun arbeid. Terwijl in het verleden een groot deel van de werknemers gedurende hun volledige loopbaan tewerkgesteld werden binnen de industrie, is die werkgelegenheid al sinds de jaren zeventig geleidelijk aan het afbrokkelen.

Ook de VLD van Guy Verhofstadt hanteert dezelfde redenering als Blanpain dat een vermindering van de loonkosten via een verlaging van de werkgeversbijdragen noodzakelijk is om de economie weer zuurstof te geven. Die inkomstenvermindering voor de sociale zekerheid moet volgens de VLD-voorzitter niet met een alternatieve financiering betaald worden, maar wordt voor de helft spontaan terugverdiend omdat meer mensen werk zullen vinden. De andere helft moet dan gedekt worden door besparingen "die de structuren treffen, niet de mensen." Laten we dan maar hopen dat de studies van het Planburo door een bende dementerende alcoholici gemaakt zijn. Anders mogen we bij de volgende federale verkiezingen rond het jaar tweeduizend "Verhofstadt-Chevalier: 1 miljoen armen" die verkiezingslogans verwachten.

Ook premier Dehaene staat niet afkerig van een — weliswaar selectieve — vermindering van de loonlast. Hij flirt maar al te graag met de economische politiek van de Verenigde Staten. In de VS zakte de werkloosheidsgraad in 1994 wel tot gemiddeld 6,1 procent, de komende vijftien tot twintig jaar zullen er echter naar schatting vijftieng miljoen jobs verloren gaan. Ondanks de stijgende werkgelegenheid is het inkomensniveau van de gemiddelde Amerikaan sinds 1989 met zeven procent gedaald. Er is dan ook een duale maatschappij ontstaan waarbij het minimumloon in de

industrie momenteel nog slechts 4,25 dollar per uur bedraagt. Dat is minder dan in 1968.

Afbraak

Tegen een veralgemening van het Amerikaanse voorbeeld trekken professor Ricardo Petrella en de klub van Lissabon ten strijde. Volgens Petrella heeft het geen zin om aan de waanzin van de konkurentiewedloop mee te doen. De effecten van een lastenverlaging zijn immers slechts merkbaar tot de konkurent dezelfde maatregel neemt. Ten onrechte worden de lageloonlanden in het zuiden of het oosten als eerste schuldige van de konkurentie-oorlog aangeduid. Die competitie situeert zich in eerst instantie tussen de rijke industrielanden. Onze belangrijkste handelspartners zitten

immers in de Europese Unie. Omdat alle landen van de EU eenzelfde beleid voeren van kostenverlaging, komen ze in een spiraal van sociale afbraak terecht.

De konkurentiewedloop vraagt niet alleen lastenverlaging, ook van de werknemer wordt meer en meer toegeeflijkheid verwacht. Flexibiliteit noemen de werkgevers het. In mensentaal heet dat ploegenarbeid of nachtarbeid. Volgens een enquête die de Nationale Bank in juni 1994 op initiatief van de Europese Commissie heeft gehouden teneinde de mogelijkheden inzake groei en werkgelegenheid te onderzoeken, zouden de Belgische bedrijven steeds minder geneigd zijn traditionele arbeidsplaatsen — lees voltijdse betrekkingen met een regelmatige werkregeling — aan te bieden. De kansen op indienstneming zijn groter voor geschoolde arbeidskrachten en voor hen die bereid zijn, onregelmatig, in ploegendienst, 's nachts of tijdens het week-einde te werken. Flexibiliteit en vorming vormen hier duidelijk de toverwoorden, niet toevallig twee begrippen die ook professor Blanpain aanhaalt in de strijd tegen de werkloosheid. In de industrie en de bouw werkt trouwens reeds de helft van het personeel in ploegverband. Bijna één op vijf verricht er geregeld nacht- of weekendwerk. De werknemer lijkt meer en meer de slaaf te worden van de wetten van de konkurentie en de vrije-markteconomie.

Diensten

Tijdens de economische groei van de gouden jaren zestig (met neiging naar volledige werkgelegenheid) maakte die groei een groter arbeidsaanbod noodzakelijk. Gedurende die periode is de grootste globale werkgelegenheids-groei van de laatste drie decennia genoteerd, maar anderzijds blijkt dat deze onder andere door de steeds verder gaande automatisering minimaal is tegenover de toename van het BNP.

Wanneer men echter het arbeidsvolume als basis zou nemen, zou men een sterke daling over de periode 1960-1990 kunnen vaststellen. Zo is de arbeidsduur vermindert van 45 uren in 1960 naar gemiddeld 38 uren in 1990. Wanneer men momenteel nog 45 uren zou werken, zouden minstens 450.000 werknemers minder nodig zijn om dezelfde hoeveelheid goederen en diensten te produceren. Aangezien de band tussen economische groei en werkgelegenheid duidelijk te zwak is om het werkloosheidsprobleem op te lossen, moet er in de eerste plaats gedacht worden aan arbeidsherverdeling. Hoe die er moet uitzien, is natuurlijk een andere vraag.

Peter Van Rompaey

zijn belangrijkste handelspartners. In de verwerkende nijverheid herstelde de bezettingsgraad van het produktievermogen zich trouwens sneller in België dan in de rest van Europa.", aldus het jaarverslag.

Over de werkgelegenheid klinkt het veel minder jubelend: "Door de conjunctuurencyclus heen blijkt dat de economische groei onvoldoende werkgelegenheid schept: de toename van de activiteit, die in de periode 1985-1994 gemiddeld 2 procent bedroeg, was amper toereikend om het aantal banen te handhaven. Gelet op de aanhoudende aanwas van de beroepsbevolking, kan zelfs een duurzame verbetering van het conjunctuurklimaat onmogelijk volstaan om het werkloosheidsprobleem op te lossen."

Toch regent het werkgelegenheidsplannen in die richting. Enkele weken

middel van een hogere BTW: een verschuiving van zeshonderd miljard frank. De BTW zou door die maatregel verdubbelen.

Aanwas

Toch valt het voorstel van Blanpain onmiddellijk te verwerpen. Er ontstaat immers een loskoppeling van inkomens en sociale-zekerheidsbijdrage. Een arme stumper betaalt in zo'n systeem niet minder sociale-zekerheidsbijdragen dan bijvoorbeeld miljonaire André Leysen voor hetzelfde brood. Bovendien valt het te betwijfelen of zo'n verlaging van de loonkost wel tot zo'n enorme werkgelegenheid zou leiden. Zo berekende het Planburo dat een RSZ-verlaging van tweehonderd miljard frank er op een termijn van vier à vijf jaar hoogstens toe zou leiden dat veertig- tot vijftienvertigduizend

BLK
TAFELS

Sprek met je jaar af om op een vast moment in Alma te komen eten: een prachtige gelegenheid om in contact te blijven met je studiegenoten, te discussiëren over cursussen en examenvragen, of juist een lekker uit te bol te gaan.

Laat dit weten aan de gerant van het restaurant waar je afspreekt: hij/zij reserveert een vaste tafel voor jullie jaar, zodat je gegarandeerd samen kan zitten. De koffie of thee na de maaltijd krijg je er van Alma zelfs gratis bovenop.

ALMA Universiteitsrestaurants zvw

advertentie

'Vrijen met dieren' door de Blauwe Maandag Cie Het feest van de hond

Deze week komt de Blauwe Maandag Cie weer naar Leuven. Op de affiche staat 'Vrijen met dieren', een komedie over 'de liefde' met of zonder kapitale 'I', over vrijen met mensen, poepen met beesten en 'de diepste draai nemen' met alle ontologische categorieën die daar ergens tussen zweven.

'Vrijen met dieren' werd geschreven en geregisseerd door Stany Crets, al jaren vast acteur bij de Blauwe Maandag Cie. Hij debuteerde met 'Strange Interlude', en speelde later ook mee in 'Vader', 'Wilde Lea' en 'Joko'. En nu schrijft en regisseert hij ook voor de BMCie. Vorig jaar deed hij al iets gelijkaardigs bij zijn eigen theatergezelschap Het Gebroed, met het stuk 'Och mengs!'. Een productie die vele gelijkenissen vertoont met 'Vrijen met dieren': eveneens een stuk met grof en dialektisch taalgebruik, balansierend op de scherpe grens tussen banaal realisme en groteske karikatuur.

Instinctief

'Vrijen met dieren' begint met een kortsluiting in het huwelijksleven van Norma en Theo, een reeds tien volle jaren schijnbaar gelukkig getrouwd

paartje. Theo denkt meer aan seks dan dat hij eraan toekomt. Zijn eega aan de andere kant, viert instinctief haar lusten bot. Maar op een avond maakt het koppel de som van tien jaar maritaal samenzijn, van doofpotten en leugentjes-om-bestwil. Terwijl ze tot de konklusie komen dat het tien jaar lang eigenlijk toch niet allemaal even proper geweest is, worden beider fantasieën op tafel gegooid. En daar worden vervolgens de huisvriend Guy en de burens bij betrokken, en het geheel mondt uit in een "seksuele ontdekkingsreis", tot de toeschouwer na een tijdje niet meer weet wie er nu eigenlijk met wie bezig is. Een osmose van realiteit en fantasie dus, maar het einde is wel overduidelijk happy: Theo en Norma besluiten om elkaar graag te zien en nooit meer te verlaten.

En toch, het stuk is niet louter blijspel. Niet alleen maakt regisseur

Stany Crets gebruik van een heel dossier aan akteerstijlen — de programmaprochure vermeldt stijlen als cabotage, coarse acting, schmier, scoren, jongleren en comedy —, ook het gelukkige einde is niet zo onduidelijk als dat in komedies pleegt te zijn. Misschien is Theo en Norma's ultieme eed maar eens te meer een leugen die ontmaskerd zal worden.

De titel is trouwens vrij misleidend. Bestialiteiten worden in het stuk slechts gesuggereerd. Stany Crets zegt het zelf als volgt: "Mensen zijn ook dieren, zoals je maar al te goed weet.

Zij hunkeren naar liefde en affektiviteit."

"Ik was niet gestart met schrijven en ik moest een titel opgeven. Noem het voor mijn part 'Poepen met beesten', zei ik. Nadien is dat wat afgezwakt tot 'Vrijen met dieren', wat ik eigenlijk mooier vind wegens de romantiek van het woord 'vrijen'. Wanneer een herder op een schaaft klimt is dat één ding, maar als hij ook bloemen meebrengt voor dat beest of het meeneemt naar de sinema, dan is dat iets totaal anders. De combinatie van het beest en die romantiek, dat vind ik wel schoon."

honderden mensen graag zien, maar vanaf het moment dat je zegt: 't is liefde tussen ons — wat is dat dan? Verliefdheid kan je nog waarmaken — bonzend hart, vlinders in de buik, slap in de benen enzovoort — maar op een dag gaat dat voort in wat men 'liefde' noemt. Pas dan wil het niet makkelijk meer te benoemen. Is het er nog wel? Dat weet niemand. Tot je weer verliefd wordt op iemand anders, en je denkt: Tiens, daar is het weer. Dat zijn dingen waar iedereen mee te maken krijgt."

Joris Janssens

Beestig

Eigenlijk is 'Vrijen met dieren' dus gewoon een stuk over de liefde. "Kunnen mensen van elkaar houden? En wat is dat eigenlijk, de liefde? Ge kunt

De Blauwe Maandag Compagnie speelt 'Vrijen met dieren' op 2, 3 en 4 mei in de Stadsschouwburg van Leuven, telkens om 20.00 u. Meer inlichtingen worden u welwillend verstrekt op het nummer 22.21.13.

Modern theater

(foto Kristof Braekeleire)

Conflict komt naar Leuven Anarchopunklegende springlevend

Leuven kan zich deze week verwachten aan een konsert van de zwaar omstreden Engelse anarchopunkformatie Conflict in zaal Lido. Als u die bewuste avond door de Bogaardenstraat naar uw ping-pongavond in de UP kuiert, loopt u het risico een aantal folders en strooibrieven in de hand gestopt te krijgen met allerlei politieke slogans. Het lijkt daarom aangewezen u vooraf even wegwijs te maken in een milieu dat volgens sommigen uitgestorven is.

Midden de jaren zeventig begonnen sommige jongeren het op hun beunen te krijgen van het gedroegde gezwam van langharige supersterren. Mensen als David Byrne, Patti Smith en Deborah Harry hielden zich er mee bezig in New York. Hun vernieuwend effect school vooral in de muzikale creativiteit die gepaard ging met een totaal nieuw imago en een voor de buitenwereld ziekelijk lijkend gebrek aan interesse voor de gevestigde waarden.

Volbloedpunk

In Londen ging deze nieuwe scène onmiddellijk een andere richting uit. De werkloosheid steeg, de ghettovorming in bepaalde arme wijken zoals Brixton en Chelsea ook. De politie werd steeds strenger, de jeugd steeds rustelozier. Op enkele maanden tijd zou het hele zaakje ontploffen. Een jonge zwarte smilt een steele naar een bobby in 1976 en de Notting Hill Riots waren begonnen. De artikels in de kranten spraken van een ware slag tussen reischoppers en ordediensten. Het Engelse woord voor slag is 'clash'. Enkele lokale straatjongeren hadden het woord met aandacht gelezen en geadopteerd. En zo ontstond de eerste punkband die zich expliciet met politieke standpunten zou bezighouden.

Het zou niet de laatste zijn. Tegen het einde van 1977 ontkiemden de door de vorige generatie geleide zaadjes in heel Engeland en werden aan de lopende band dilliantische groepjes opricht. De meesten daarvan beledieden een blitscarrière van drie repetities en twee optredens — waarvan één in extremis afgelast —, gevolgd door een dramatische split. Even later vergaten de groepjes zelfs de naam van de band. Maar sommigen hadden meer sukses. Zij waren voldoende economisch bewust om na enkele jaren een commerciële geluid te produceren en braken zo zelfs door in de hitparades. Groepen als Boomtown Rats (met Bob Geldof), The Police, The Stranglers, Elvis Costello and

the Attractions, The Undertones (met Feargal Sharkey en twee jongens die nu bij That Petrol Emotion zitten), en zelfs XTC zijn allen als punkband begonnen. Dichter bij huis geldt dat trouwens ook voor groepen als The Kids, Lio, The Nits of zelfs Trockener Kecks, wiens eerste LP vele luisteraars van 'De Afrekening' zou verrassen met zijn eenvoudig drie-akkoordengeramtel. Zelfs de beschaafde Michael Stipe van REM was ooit een volbloedpunk.

Geleidelijk kwam er een splitsing tussen enerzijds die groepen die zich zeer bewust en actief met politieke thema's gingen bezighouden en anderzijds de groepen bij wie het vooral om de fun en het imago te doen was. The Clash kreeg de navolging waarop ze hoopten — denk maar aan cult-groepjes als Angelic Upstarts of Stiff Little Fingers —, maar verloren zelf wel hun betrokkenheid bij de hele zaak door zich steeds meer te richten op de Amerikaanse doorbraak.

Kras

In 1974 trokken een aantal anarchistische intellectuelen zich terug op een boerderij om bezig te zijn met allerlei kunstvormen. Na een tijdje achtten zij de tijd rijp om een elpee uit te brengen. Aangezien deze begon met een nummer waarin Kristus vergeleken werd met een verkochter, een overgeleide geit en een kampbewaker uit Auschwitz, kregen zij nergens een platenkontraat. Het personeel van de drukkerij die de platenhoes zou vervaardigen, ging spontaan in staking toen het de teksten las. Dan maar alles zelf doen, zeiden de gedupeerde jongens en -meisjes. De anarchopunk was geboren.

De legende van Crass en hun label Crass Records leeft nog steeds voort. In het symbolische jaar 1984 brachten zij hun laatste plaat uit, maar toch siert hun logo — Vrouw Justitia gekruisigd op een toestwaakje verworpen kristelijk kruis — nog steeds veel t-shirts van zowel oude nostalgici als

van jongeren van vijftien.

Eén van de belangrijkste taken die Crass zichzelf gaf, was het promoten van jonge, onbekende gelijkgezinden. De meeste van die groepjes zijn buiten het echte punkmilieu nooit doorgebroken, maar hun slecht opgenomen singletjes worden door fans gekoesterd tot het einde der tijden. Veel van deze groepen zijn trouwens nog steeds actief. Misschien heeft u al eens gehoord van Dirt (vorig jaar nog in Leuven), Poison Girls (met een zangeres die 46 was toen ze begon te zingen en wiens kinderen tegelijkertijd hun eigen punkband hadden) of KUKL (Ijlslandse eksperimentelen met Björk). Zelfs Captain Sensible en grindcore/death-metalpioniers Napalm Death hebben nog dingen op het label uitgebracht.

Horror

De politieke standpunten werden nog extremer toen een jong en totaal onbekend groepje zich plots aanbood bij Crass Records en onmiddellijk een single ('The House That Man Built', 1981) mocht uitbrengen. Confront u de grootste groep van het label worden en zou zelfs nog grotere contro-verses doen ontstaan dan Crass zelf.

Van in het begin kenmerkte de groep zich als een militant gezelschap dat de helft van haar eigen konserten niet kon meemaken wegens de zoveelste arrestatie tijdens de zoveelste betoging. Kemwapens, milieuvervuiling, diereproeven, multinationals: het moest allemaal de wereld uit. Dat is nog niet echt gelukt, maar de jongens van Conflict blijven volhouden.

In 1982, net na het verschijnen van de debuutelpee 'It's Time to See Who's Who', richtte Conflict haar eigen label op, Mortarhate Records. Ook dat label gaf en geeft nog steeds veel nieuwe bands de kans om een plaat (of nu natuurlijk een cd) uit te brengen.

Muzikaal was Conflict aanvankelijk een typisch anarchopunkgroepje: strakke, snelle drumpartijen, dito gitaarriffs en monotoon gedeklaameerde pamfletten als tekst. De link met de huidige Amerikaanse hardcore-scène werd al snel gelegd. Politiek bewustzijn en een consequente levenswijz domineerden het geheel. Presenteer een

Conflictidus nooit een sappige biefstuk of een glas frisse Coca-Cola, want hij is in staat je oogbol als plektrum te gebruiken tijdens het konsert.

Chumbawamba

In hun beoortelend is de groep waarschijnlijk de beruchteste en meest gehate bij de ordediensten. Praktisch elk konsert dat ze geven, wordt verboden. Het spektakulairst blijft wellicht het 'The Gathering of the 5000'-festival, tijdens hetwelk Crass-zanger Steve Ignorant als gast enkele klassiekers kwam meezingen. Achteraf hebben de vijfduizend entoesiaste fans nog een hele nacht gebakkeleid met de Londense ordediensten. Voor wie zich vraagt waarom dat konsert niet op voorhand verboden werd: de Londense politie had de weken voordien net nieuwe technieken geleerd voor het uit elkaar slaan van rellen. Toeval of test-case? Enkele jaren later werd in dezelfde fase de videofilm voor 'Thunderstruck' van nulge rockers AC/DC opgenomen. Er gebeurde niets.

Conflict is nooit vervallen in goedkoop nostalgisch gemekker over hoe leuk het vroeger wel was. Hun recente cd 'Conclusion', van vorig jaar, laat horen dat zij hun geluid hebben aangepast aan de smaak van de hedendaagse anarcho. Chumbawamba-achtige orgelpartijen doen hun inbrede, soms zelfs gekombineerd met ritmes die doen denken aan de speedrock van Citizen Fish. Ook de zang klinkt gevarieerder, of anders gezegd: er wordt nu zelfs soms gezongen. Maar de inhoud blijft: keiharde kritiek en opruiende taal.

Papierregen

Ondanks deze vernieuwde muzikale koers, is de controverse er niet op verminderd. In het najaar 1994 speelde Conflict op het nog niet doorgebroken 'Anarchy in the UK'-festival in Londen. Het optreden werd toen door bepaalde aktiegroepen geboycot omdat één der groepsleden volgens hen in Duitsland een meisje verkraacht had. De groep zelf spreekt dat tegen. Wie de waarheid kent, mag haar komen vertellen.

Dat festivaloptreden was alleszins

tiperend. Het konsert was illegaal. De enige manier om een kaart te bemachtigen was via ondergrondse verkopers die te voet door Londen trokken en die mensen uitpikten die er geïnteresseerd uitzagen. Maar de politie trok ook rond en pakte zelfs mensen op — waaronder een paar Leuvenaars — met als enige bedoeling hun kaart te verscheuren. Ondertussen was het konsert al verplaatst en werden aan de geïnteresseerden plannetjes uitgedeeld met de nieuwe lokatie. Verder waren de hogervermelde aktiegroepen strooibrieven aan het verspreiden waar zij de mensen oppriepen om het konsert te boycotten. En daar kwamen nog diegenen bij die strooibrieven uitdeelden waarin Conflict de mensen oppriep om hun versie te geloven en geen waarde te hechten aan het valse gerucht. Wie een kaart kon krijgen, de weg naar de zaal vond en niet opgepakt werd door de lokale politie, mocht na die lange tocht als beloning de legende live meemaken. Het probleem was dat de meesten ongeverde helft van het optreden nodig hadden om alle papertjes te lezen en te beslissen of ze het optreden nu eigenlijk wilden zien of niet. Als Veto-lezer kan je alvast onmiddellijk beslissen. U kijkt toch ook?

Kris Van Poucke
Conflict treedt op donderdag 4 mei op in de Lido. Het voorprogramma wordt verzorgd door het Antwerpse Bad Influence. De zaal wordt geopend om 19.15 u, de konserten beginnen om 19.45 u stipt. Kaarten kosten 275 fr in voorverkoop en 300 fr aan de kassa.

Hogeschool

vervolg van pag. 1

hogescholen in Loko wogen bijlange niet zwaar genoeg om het voorstel te kelderden. Het kan in de toekomst nog van belang zijn dat de ver-tegenwoordiging van de Leuvense student eensgezind en democratisch haar standpunten bepaalt en verdedigt. Ook Loko kan alleen maar aan belang winnen nu ze plots zesduizend studenten meer vertegenwoordigt.

Bart Eeckhout

Tim Dirven exposeert Geen waarheid, maar oprechtheid

Foto's van de Vlaamse fotograaf Tim Dirven (1968) zijn nog tot 23 mei te zien in kafee De Blauwe Schuit aan de Vismarkt in Leuven. De tentoonstelling maakt deel uit van een reeks die onder de noemer 'Blow Up' door vzw De Kunstbank georganiseerd wordt. In vorige edities van die reeks waren al enkele interessante Belgische fotografen, waaronder Jacques Sonck de revue gepasseerd. Nu staan er een aantal nieuwe exposities op stapel. Tim Dirven bijt de spits af met documentaire foto's gemaakt in Laos, Vietnam en Burundi.

De klassieke illustrerende persfoto moet liefst heel concreet, aktueel, informatief en 'pakkend' zijn. Een minimum aan beelden moet een beknopt idee geven van de gebeurtenissen die zich daar en dan afspeelden. Maar als er foto's zijn die de waarheid geweld (kunnen) aandoen, dan zijn het wel persfoto's. Frakties, honderdsten van sekonden worden buiten proportie omgeblazen en gepresenteerd als dé onomstootbare waarheid.

In zekere zin geldt dat ook voor de reportagefotografie. Zeker voor reportages die heel concrete onderwerpen hebben. Het verschil met persfoto's ligt gewoon in de kwantiteit: vier, vijf of tien honderdsten sekonden werkelijkheid in plaats van één of twee.

Schrijnend

Anders is het toch bij de fotografie van Tim Dirven. Dirven studeerde fotografie en film aan het Sint-Lucas-instituut in Brussel. Hij specialiseerde zich in documentaire fotografie aan de Academy of Performing Arts in Praag. En daar ging hij mee door, met reportages in onder andere Roemenië, Columbia (vroeger al te zien in de Blauwe Schuit), Koerdistan en Kosovo.

Je zou kunnen zeggen dat Dirven fotografeert achter de frontlinie van de nieuwsbeheersende feiten. Hij is niet geïnteresseerd in een paar spektakulaire, eenmalige beelden. Wel is hij gefascineerd door de mens als getuige van zijn levenssituatie. Hoe leeft de bevolking in een land dat jarenlang door oorlog verscheurd werd? Hoe houden mensen stand — of kreperen ze — in situaties van schrijnende armoede of bloedige etnische conflicten? Dirvens foto's geven kleine, haast onbeduidende 'tranches de vie', die misschien fragmentjes van antwoorden op die vragen willen geven. Of

minstens de visie van de fotograaf erop.

Op de tentoonstelling zijn een aantal foto's te zien die Dirven maakte in Burundi, in opdracht van het Rode Kruis. Hierop zijn geen bloed, lijken, eksekuties of kinderen met dikke buikjes te zien, zoals je in de jaarverslagen van de World Press Photo wel eens aantreft. Wel mensen die getekend zijn door de voortdurende vlucht voor het geweld: een oude man is ineengezakt van pure vermoeidheid, midden in een groep andere vluchtelingen. Perspektivische vertekening doet hem nog nietiger lijken en de 'sterke' omstanders, nog groter.

Op een andere foto: een uitgemergeld echtbaar. De man leunt tegen een stok en lijkt de fotograaf niet eens op te merken; de vrouw, met gesloten ogen, wendt het hoofd af. Ook hier weer perspectivische vervorming, waardoor het lijkt alsof de figuren ieder moment zijdelings uit het kader kunnen vallen.

Zulke foto's hebben geen verklarende onderschriften nodig. De feitelijkheden waarop ze teruggaan zijn onbelangrijk. Wat telt, is de manier waarop de mens in beeld is gebracht. De mimiek en lichaamshouding alleen vertellen alles.

Goochelaar

Natuurlijk is er ook bij deze foto's sprake van manipulatie. Iedere verandering van beeldhoek, compositie, belichting, houdt een vertekening in van de werkelijkheid. En van die vervormingen maakt Dirven veelvuldig gebruik. Echt gechochel met feiten komt er echter niet aan te pas.

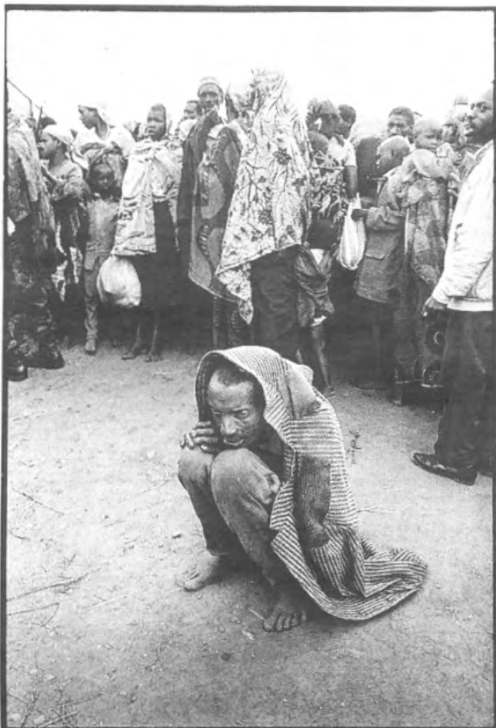
Sommigen vinden dat pers- en documentaire fotografie best wel artistieke ambities mogen hebben. Daarmee wordt dan bedoeld dat fotografen

(foto's Tim Dirven)

de doorsnee, rechttoe-rechtaan afbeeldingswijzen moeten doorbreken. Dat klopt, maar er moet wel een interessere visie achter zitten. Anders wordt het hol effectbejag. Tim Dirven is een voorbeeld van hoe het wel moet. Van deze man zullen we nog horen.

Philip De Keyser
De fototentoonstelling van Tim Dirven loopt nog tot 23 mei in café De Blauwe Schuit. Op volgende 'Blow Up'-tentoonstellingen zal werk te zien zijn van Paul Niessen, Jan Agten en Clea Betlem. Dinsdagavond om 20.00 u is er in De Blauwe Schuit een presentatie van de fotografen en hun werk voorzien, geleid door Johan Van Cauwenberge (Radio 3). Voor meer informatie: vzw De Kunstbank, tel/fax: 22.31.23.

Grand Café La Royale

Martelarenplein 6 — 3000 Leuven

tegenover het station

elke dag open van 7.30 tot 24.00
weekend 10.00 tot 24.00

ontbijt — kleine maaltijden — dranken — pannenkoeken enz.

Elke dag diverse (inter)nationale kranten en tijdschriften

advantura

Marc Spruyt ontmaskert het Vlaams Blok "Inhoud en vorm zijn twee verschillende zaken"

Stel dat het Vlaams Blok morgen haar programma realiseert, hoe zou Vlaanderen er dan uitzien? Aan de hand van haar programma- en kongresteksten geeft Marc Spruyt een passend antwoord op die vraag in het onlangs verschenen boek 'Grove Borstels'. Een misselijkmakend boek, maar dat ligt niet aan de auteur. Die legt uit waarom.

(foto Lucie Vangerven)

Veto: U wijst er in uw boek op dat het vreemdelingenstandpunt van het Vlaams Blok niet in tegenstrijd is met hun klassiek Vlaams-nationalistische standpunt voor een onafhankelijk Vlaanderen. Het Vlaams Blok wil immers een mono-etnisch Vlaanderen. Wat houdt zo'n mono-etnisch Vlaanderen dan in?

Marc Spruyt: «Het principe van de mono-etnische staat is simpel: één volk, één staat, één cultuur. De essentie is dat zij een volk — zowel het Vlaamse als andere volkeren — als een natuurlijk gegroeid gegeven beschouwen. Elk individu wordt volgens die theorie geboren als lid van een volk. Dat verklaart ook waarom het taalgebruik van het Vlaams Blok vaak verwijst naar begrippen als 'natuurlijke oorsprong' waarmee je natuurlijk in een raciaal denken terecht komt.»

«Het Blok heeft altijd ontkend dat het een rassendenken hanteert maar ik geef in het boek een aantal citaten uit officiële partijteksten waaruit het tegendeel blijkt. Om te bepalen of een persoon Vlaming is, moet je volgens het Blok drie generaties terugkijken om te zien of die persoon geboren is uit een ouderpaar dat uit twee Vlamingen bestond. Dat is dus een soort van objectieve faktor naar etniciteit en afstamming op basis waarvan je Vlaming bent.»

Veto: Niet iedereen die het geluk heeft als Vlaming geboren te zijn, wordt als een volwaardig lid van het Vlaamse volk beschouwd. Naast rechten hebt je ook een aantal plichten.

Spruyt: «Uit die geboorte vloeit voort dat je een aantal plichten en taken moet opnemen om je als Vlaming waar te maken. Naast het etnische kenmerk dat volkeren van elkaar onderscheidt, is er ook nog het ideologisch kenmerk, een volksplicht die toelaat om een onderscheid te maken tussen volksbewuste Vlamingen en volksverraders.»

Veto: Wie behoort tot die categorie van de volksverraders?

Spruyt: «Daar behoort eigenlijk iedereen toe wiens loyaliteit niet in de eerste plaats naar dat mitische Vlaanderen uitgaat: wie voor integratie van migranten is, mensen die niet in huwelijksverband samenwonen, homoseksuelen... Iedereen die er andere normen en gedragingen op nahoudt en die te kennen geeft, is een volksverrader.»

Veto: Het Vlaams Blok heeft zeer rechtlijnige ideeën over stemrecht.

Spruyt: «Iedereen die geen Vlaming is, krijgt in ieder geval al geen stemrecht. Dat geldt niet alleen voor Turken en Marokkanen maar ook voor Europeanen. Men heeft alleen maar politieke rechten op het grondgebied van het volk waarvoor men zelf behoort. Ook een Europeaan blijft op dat vlak voor het Blok een vreemdeling.»

Bankrekening

«Daarbovenop is er het anti-demokratische karakter van het Vlaams Blok. In hun visie op het stemmen stellen ze eigenlijk twee fundamenten van de politieke democratie in vraag: het pluralisme en de gelijkheid. De gelijkheid is het principe van het enkelvoudig stemrecht voor iedereen. Iedereen weegt zo politiek even zwaar. Het Blok wil dat 'one man, one vote'-principe uitschakelen. Burgers die meer bijdragen tot het in stand houden van de volksgemeenschap krijgen extra stemmen. Kinderen zouden op die manier ook worden meegeteld. Dat is natuurlijk flauwekul. De band tussen het bezit van stemrecht en de uitoefening daarvan komt te vervallen door ouders die in plaats van de kinderen stemmen. Het Blok wou dat stemrecht trouwens eerst pas toekennen vanaf gezinnen met drie kinderen.»

«Het voorstel zet het enkelvoudig stemrecht duidelijk op de helling en legt een band tussen het vervullen van die volksplicht — het hebben van kinderen is daar een onderdeel van — en de uitoefening van politieke rechten. Het is ook geen toeval dat vrouwen die abortus plegen, gestraft worden met een levenslange ontzetting uit hun politieke rechten, wat gelijk staat met een symbolische verbanning uit de samenleving.»

«Ook in de discussie over stemrecht versus stemplicht stellen zij het algemene stemrecht in vraag. Hun motivatie om de stemplicht af te schaffen is dat niet iedereen bekwaam zou zijn om medezeggenschap te hebben.»

Veto: Als het Blok het voor het zeggen had, zou het bestaansrecht van de andere partijen dan ook op de helling komen te staan?

Spruyt: «Dat is een heel moeilijke punt. In zijn grondbeginsels schrijft het Blok dat het enkel verdraagzaam is tegenover uitingen die de konstruktieve volksverbondenheid niet dwarsbomen. Het schrijft natuurlijk nergens letterlijk dat politieke partijen als uitdrukking van die niet-volksverbondenheid verboden moeten worden. Dat is echter wel de konsekwentie van dat beginsel. Het Vlaams Blok is in wezen anti-pluralistisch. Het Vlaams Blok aanvaardt niet dat er in de volksgemeenschap tegenstellingen bestaan.»

Veto: U wijst in uw boek op het misleidende in de Vlaams-Blokpropaganda. Daarin laten ze het uitschijnen alsof het stoppen van de geldstroom van Vlaanderen naar Wallonië, de hoofdrede is waarom ze naar een onafhankelijk Vlaanderen willen. In hun programmatexten vormen de etnische theorieën echter de hoofdrede voor Vlaamse onafhankelijkheid.

Spruyt: «Dat klopt inderdaad. Zelfs indien de geldstroom niet zou bestaan of zelfs wanneer ze in de omgekeerde richting zou gaan, van Wallonië naar Vlaanderen, dan nog zou het Blok de Vlaamse onafhankelijkheid blijven bepleiten, precies omdat België voor hen een meervolkrenstaat is en dus niet beantwoordt aan dat principe van de mono-etnische staat. De propaganda is heel populistisch, ook een beetje demagogisch. Hun voorstelling van zaken, dat we "na de onafhankelijkheid 21.434 fr per Vlaams gezin per maand" of "een gezinsauto per jaar" rijker zouden worden, is natuurlijk een propagandistische voorstelling van zaken om dat idee van onafhankelijkheid te verkopen. Het is tegelijkertijd echter ook een misleidende voorstelling van zaken. Na die onafhankelijkheid zullen de gezinnen elk jaar niet zoveel meer op hun bankrekening aantreffen. Het Blok geeft in programmatexten immers aan dat het geld niet rechtstreeks naar de gezinnen zal vloeien maar onder andere gebruikt zal worden voor de verlaging van de loonkost voor de bedrijven.»

Veto: Is het daarom dat uit een enquête van het weekblad Trends van enkele jaren geleden bleek dat het Vlaams Blok zoveel succes heeft bij bedrijfsleiders?

Spruyt: «Dat was absoluut geen wetenschappelijke enquête. Op een onrepresentatieve groep van minder dan honderd bedrijfsleiders, stelden er een twintigtal voor het Vlaams Blok. Je kan echter wel stellen dat het programma van het Blok tegemoet komt aan de stoutste dromen van bedrijfsleiders. Ze willen allerlei sociale lasten zien verdwijnen, de vakbonden inperken of zelfs afschaffen, de vennootschapsbelasting afschaffen... Eigenlijk is het Vlaams Blok op economisch vlak bijzonder liberaal, zelfs liberaal dan de liberalen.»

Onderwijs

Veto: Voor de 'kleine man' is men nochtans minder vriendelijk. Die heeft een prestatieplicht.

Spruyt: «Arbeid wordt niet alleen beschouwd als een recht maar ook als een plicht. Die arbeidsplicht fungeert als een uitsluitingsmechanisme om mensen met een andere opvatting over werkruit buiten spel te zetten. Iedereen moet zich ten dienste stellen van het Vlaamse volk en dat vertaalt zich op sociaal-economisch vlak dus in die prestatieplicht. Er zijn daar drie elementen in: die van de traditionele arbeidstaak zoals die van loontrekkenden, de verzorgende taken in het gezin waaraan een opvoedersloot wordt toegekend, en een aantal taken die te duur zijn om aan het traditionele circuit te worden overgelaten en die dan maar moeten worden vervuld door werklozen. De werklozen worden als goedkope arbeidskrachten gebruikt zonder dat daar een volwaardige beloning tegen-

over staat. De werkloze die weigert zich in zo'n gemeenschapsdienst in te schakelen wordt effectief geschorst.»

Veto: Ik neem aan dat de arbeidsplicht van de vrouw vooral aan de haard moet gezocht worden.

Spruyt: «Het komt er op meer dat vrouwen als eerste en voornaamste maar niet enige taak hebben om kinderen ter wereld te brengen en op die manier de etnische homogeniteit van de bevolking te garanderen. Als je weet dat het Vlaams Blok naar een mono-etnisch Vlaanderen streeft dan is de konsekwentie daarvan dat alle instellingen en lagen van de maatschappij ook een mono-etnische populatie moeten hebben. Vlaanderen kan slechts mono-etnisch zijn in zijn geheel wanneer het dat ook is in zijn delen. Dat houdt dus ook in dat de gezinnen mono-etnisch moeten zijn. Daarom is het Vlaams Blok gekant tegen gemengde huwelijken en hebben de vrouwen — rekening houdend met de denataliteit bij de Vlamingen — als eerste taak om kinderen ter wereld te brengen. Het Blok beschrijft de vrouwen dan ook ergens als "potentiele moeders". Tegen het jaar 2000 (binnen vijf jaar dus) moet het aantal kinderen volgens hen met vijf procent zijn toegenomen.»

Borstel

Veto: Het merendeel van de Vlaams-Blokstandpunten zijn te verklaren vanuit dat mono-etnisch denken. Zo moeten alle migranten — of ze zich nu aanpassen of niet — worden teruggestuurd. Hoe kan je dan verklaren dat moslims in afwachting van hun 'terugreis' hun godsdienst nog mogen belijden? Dat lijkt een tegenstrijdigheid.

Spruyt: «Als je de migrantennota's van alle Vlaamse politieke partijen naast elkaar legt dan heb je op één punt een consensus: de migranten moeten Nederlanden leren. Er is één partij die dat niet eist en dat is merkwaardig genoeg het Vlaams Blok. Door het leren van de Vlaamse taal stel je de migranten immers in staat om te communiceren met de plaatselijke bevolking en dat wil het Blok vermijden. Het wil juist dat de migranten zo vreemd mogelijk blijven. Vandaar dat het in zijn zeventigpuntenprogramma — dat tenslotte gericht is op de terugkeer van migranten — de maatregel heeft opgenomen dat migranten moslim mogen blijven, ook al wordt die godsdienst niet meer gesubsidieerd. Het Blok is ook als één van de enige partijen voorstander geweest van de oprichting van een apart islamistisch onderwijsnet. Ze willen dus vermijden dat de migranten zich integreren.»

«In de propaganda over migranten zit ongeveer hetzelfde mechanisme als in de propaganda over Vlaamse onafhankelijkheid. Het Blok stelt het voor alsof de migranten hier buiten moeten "omdat ze niet aangepast zijn of omdat ze profiteren". In feite moeten ze weg omdat ze

niet passen in dat mono-etnisch Vlaanderen. Zelfs indien ze niet 'profiteren' zouden ze toch nog weg moeten. Ze blijven immers vreemdelingen.»

Veto: Het Vlaams Blok heeft ook een expliciete visie op ontwikkelingshulp.

Spruyt: «Ja: schaf het allemaal af en doe enkel investeringen in de zogenaamde herkomstlanden. Het Blok gaat dan ook zwaar te keer tegen organisaties als Broederlijk Delen, Pax Christi, of 11-11-11. Dat staat te lezen in hun zeventigpuntenplan. Men maakt daar natuurlijk geen punt van in de verkiezingen.»

«Je moet ontwikkelingshulp bij hen in een ruimer kader beschouwen. Het Blok kent de principes van de migratiesociologie met push- en pullfactoren. Heel hun migrantenprogramma is daar een toepassing van. Het verblijf hier zo onaantrekkelijk mogelijk maken is de push-faktor. De pull-faktor bestaat erin het verblijf in die landen aantrekkelijker maken door daar zogezegd te investeren. Werkgevers die hier werken geven aan migranten worden bestraft. Vlaamse ondernemers die in die ontwikkelingslanden investeren, krijgen subsidie, afkomstig van een fonds voor ontwikkelingsamenwerking.»

«Op dat laatste punt heb je een kontradiktie met een aantal andere programma's van het Vlaams Blok. Het Blok is normaal gezien tegen subsidies aan bedrijven. Vlaamse ondernemers mogen ook niet buiten Vlaanderen investeren behalve in dit geval. Er is dus duidelijk een kontradiktie binnen het programma. Het is dan ook de vraag of dit ook effectief zo gerealiseerd zal worden, of het niet slechts een 'moedere' voorstelling van zaken is.»

«Het is trouwens zo dat Dewinter — vooral hij — niet terugschrikt voor een leugentie meer of minder. Zo laat het Blok het uitschijnen dat migranten die zich wel houden aan de Belgische wetgeving mogen blijven, wat helemaal niet in het Vlaams Blokprogramma staat. Men schrikt er duidelijk niet voor terug om de zaken een beetje milder voor te stellen dan ze eigenlijk zijn.»

Veto: Daarom verschijnen de Vlaams-Blokkolportiers natuurlijk ook altijd in deftig pak: ze willen de zaken zo mooi mogelijk voorstellen.

Spruyt: «Je kunt perfect een anti-demokratische boodschap weergeven door gebruik te maken van democratische kanalen. De inhoud van de boodschap en de vorm waarin die boodschap wordt verspreid, zijn twee verschillende zaken en het Blok weet dat maar al te goed.»

Peter Van Rompoeij

'Grove Borstels. Stel dat het Vlaams Blok morgen zijn programma realiseert, hou zou Vlaanderen er dan uitzien?' van Marc Spruyt, uitgeverij Van Halewyck, 291 pagina's.